

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 7. III aastakäik

1. aprillil 1928.

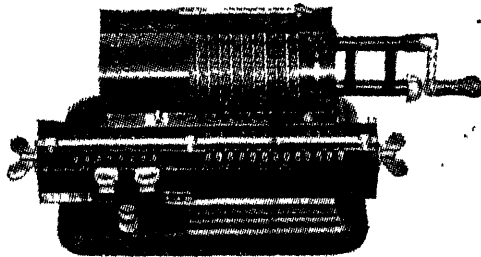
Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . . . . kr. 40.00
Poolaastas . .	„ 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 „ . . . . . „ 22.00
Välismaale . .	„ 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 „ . . . . . „ 12.00
Poolaastas . .	„ 3.00	12—2 p. l.	Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Majandustegelaste teeneid tuleks hinnata. Tähtis Riigikohtu otsus maksustamise kohta ärraamatute järele. Kroonu hangete ja tövõtete seadus väljatöötamisel. Kaubandus Eesti ja Poola vahel. IV Ülemaalse Laevaomanikkude kongressi otsus. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Äriettevõtete koosselekuid. Tolliteateid. Turgude ülevaade. Välisbörsid. Kaubahinnad. Tallinna börsi kursisedel.

ORIGINAL-ODHNER

Maailma
parim
arvestus-
masin

Üle
75.000
füki
tarvitusel

A. & P. MIETENS

Merepulestee 15 TALLINN Telefon 6-46

Peaesitus: Eesti, Läti ja Leedu jaoks.

Majandustegelaste teeneid tuleks hinnata.

Kaupmeeste ja töösturite hulgas leidub kahtlemata palju mehi, kellel üld- ja rahvamajanduse edendamises suuri teeneid. Juba need tegevusalad ise, nii kaubandus kui tööstus, on rahvamajanduses seevõrra tähtsad tegurid, et ilma nendeta on üht kultuurimaad enesele raske ette kujutada. Ja kui meil mõnel pool selle üle piike murtakse, kas põllumajanduse kõrval veel tööstust (eriti suur- ja kesktööstust) tunnustada, siis näitab see küll kõike muud, kuid mitte õiget arusaamist rahvamajandust kandvatest teguritest. Maksab enesele ette kujutada ainult seisukorda, kui suleksime praegu töötavale tööstusettevõtete üksed; kuhu asetaksime siis need tööliselised, kes praegu mainitud tööstustest leiba saavad, või kust võitaks riik selle raha, et ta kõik need tööliselised võiks saata asunikudena söid kultiveerima ja uusi põllumajapidamisi looma!

Sama lugu on ka kaubandusega. Räägitaugu meil ühiskaubanduse tähtsusest nii ilusaid sõnu kui tahes, kõige selle juures ei suuda ühiskaubandus erakaupmeest veel turult kõrvale tõrjuda. Kui linnades, eriti töölisringkonnas, ehk veel kuidagi korda läheks ostuühingute abil tarvitajate nõudeid rahuldada, siis on see maal, ja eriti raskekaubanduse juures pikemal ajal lausa võimatu. Meil on juba selleks kurbi kogemusi (Eesti Lina). Ehk kui võtta põllutöõriistade ja masinate kaubandust, siis näeme, et ühiskaubandus siin etendab ainult väikest osa, kuna suurima osa põllupidajate tarvetest rahuldab just erakaubandus.

Sellest selgub, et on asjata erakaupmeest ja töösturit salata; nende tegevusalad on ja jäävad tähtsaks kogu majanduselu arenemises.

Neile näidetele pole raske leida kinnitust teistest maadest ja teiste rahvaste juurest. Soomes on ühistegevus märksa rohkem edenenuk kui meil, kuid tööstur ja kaupmees püsivad endiselt aupaigal. Inglismaal leidub väga suuri ühistegelisi ettevõtteid, aga seal kõrval on erakaupmehed ja töösturid lugupeetumaid kodanikkude kihte. Inglise valitsus hin lab kaupmeeste ja töösturite teeneid üld- ja rahvamajanduse alal aunnimede andmisega ja isegi lordide seisusse tõstmisega. Aga veel rohkem: Inglismaal ei ole ette kujutatav kaubandus-tööstusminister, kes satuks kaubandus-tööstuslikkude esindustega vastollu. Londoni kaubanduskoda on riigile annud tähtsaid tegejasi, samuti kui ka palju tähtsamaid riigimehi on kaubanduskoda liikmeteks.

Ka endine Vene riik oskas kaupmeestest ja tööstureist vääriiselt lugu pidada. I gildi kaupmees oli Vene seisuste seaduse järele auvääriline

isik riigis. I gildi kaupmeestel oli õigus keiserliku koja juure sõita ja koja ringkondadega kokku puutuda. I gildi kaupmeestel oli õigus kanda oma kubermangu esitismundrit ühes esitismõõgaga, aga kui kaupmees kandis Vene rahvuslikku ülikonda, siis oli tal õigus kanda seal juures mõõka (sablja). I gildi kaupmeeste lastel oli õigus pääseda mõnesugustesse õppeasutustesse, kuhu hari ikkude linnakodanikkude lapsi vastu ei võetud.

I järgu kaupmeeste ja töösturite hulgast nimetas valitsus n. n. kaubandusnõunikke ja manufaktuurnõunikke. Selle nimetusega austati neid I järgu kaupmehi ja tööstureid, kes vähemalt 12 n. vahetpidamata kaubandus-tööstusalal tegevad olnud ja kellel neil aladel erilised rahaministri poolt tunnustatud teened. Neid nõunikke kutsuti mitmesugustele nõupidamistele, millised peeti kaubanduse või tööstuse küsimuste lahendamiseks. Nii kaubandus- kui ka tööstus- (manufaktuur-) nõuniku seisus oli kutsealaga ühenduses; see ankraad püsis seni, kuni tema kandja tegutses kaubandus-tööstuse alal. Maksuõuueluks tunnustamisega võeti ka nõuniku seisus.

Tänapäeva Venemaal on lood muidugi teiseld. Seal ei tunnustata erakaupmeest ja töösturit, seal „õitseb“ vaid ühistegevus ja riik on ise nii suurkaupmees kui ka suur-tööstur.

Sellevastu püsib paljudes Lääne-Euroopa riikides lugupidamine kaupmeeste ja töösturite vastu endiselt ja kaubandus- ning tööstusnõunikkude aunnimed pole neis riikides sugugi tundmatud asjad.

Eesti on demokraatlik vabariik, mille ülesehitamisest kõik kodanikkude kihid on osa võtnud. Ka kaupmeeste ja töösturite teened polnud sel puhul väikesed. Mõtlelan juhtu, kus suur osa sellest rahast, millega meie esimesed saadikud välismaale pidid sõitma, just kaupmeeste ja töösturite poolt kokku pandi. Seda ei tehtud auahnuse ega välise hülguse pärast, vaid puhtast kohusetundest isamaa vastu. Ja kui tänapäeva, mõni julgeb tu la kinnitama, et kaupmeestel pole peale oma taskuhüvide muid huve, siis eksib see rängasti: suurimate maksukoormatuste juures ei jää kaupmeeskond ja töösturid üldkasulikkude ettevõtete vastu tuimaks, vaid endiselt on nende käed tegevad.

Kuid nende ridade ülesanne pole hakata üldiselt kaupmeeste ja töösturite teeneid ülistama. Igas kodanikkude kihis on mitmesuguseid liikmeid ja iga kodanikkude kiht on üldkasulikult tegev. Millest aga ei saa mõõda minna, on see, et meil ei osata küllalt vääriiselt hinnata nende esireas

sammuvate tegelaste teeneid, kes pikkade aastate jooksul töötanud meie majanduse tõstmiseks, kutsunud ellu ceskujulikud kaubandus-tööstuslikud ettevõtted ja aastate jooksul leiba annud sadadele ning isegi tuhandetele isikutele. Meil on terve rida suurettevõtteid, mis omal ajal pisukeselt peale hakkasid, aga nüüd on sirgunud suureks. Näiteks praegune „Unioni“ nahavabrik (end. Grünwald); A. M. Lutheri vabrik, Puhk ja poegade ettevõtteid ja rida teisi. Mõnigi neist, kes omal ajal pani aluse ettevõttele, mis nüüd välja kujunenud euroopalikuks ettevõtteks, viibib veel elavate hulgas. Neile ei tohi keelata tähelepanu, ja kui seda ei tee teised, siis peavad seda tegema kaubandus-tööstuslikud ringid ise.

Kaubandus-tööstuskoja juhtivate organite poolt on võetud üles mõte meie majanduslikke tegelasi ühel või teisel viisil austada. Nende ridade kir-

jutaja ei poolda väliste aumärkide andmist, jäägu see riigikaitse korralduste asjaks. Tuleb leida mingi teine tee, millisel käies kätte saame sama, mis medalitega ja muude aumärkidega. Kaubandus-tööstuskoja juhatuskirja järele töötavad koja juures mitmesugustel aladel koja nõunikud, keda nõukogu kutsub ametisse. Praegu on koja juures tegevad n. n. tegelikud nõunikud. Miski asi aga ei keelaks, kui koja nõukogu nimetaks ka n. n. aunnõunikke nende majandustegelaste hulgast, kes kauemat aega üld- ja rahvamajanduse kasuks hea eduga töötanud. See oleks vähemalt väike lugupidamise avaldus selle suure töö eest, mida nii mitmed Eesti rahvamajanduse tõstmiseks teinud, ja neile pakuks rahuldust vähemalt see teadmine, et kaupmeeste ja töösturite eneste se'suslik esindus neid ei ole unustanud.

R. B.

Tähtis Riigikohtu otsus maksustamise kohta äriraamatute järele.

Teatavasti valitseb meie ärimaksuseaduse järele kaheksugune kord läbikäikude ja kasude kindlakstegemiseks: 1) raamatute järele ja 2) komisjonide hindamise järele, mille aluseks kogutud andmed.

Need, kes soovivad, et maks kindlaks määrataks tõelise kasu järele, esitavad raamatud; kes ärisaladusi silmas pidades oma raamatuid näidata ei soovi, neile määrabki komisjon läbikäigud ja kasud seaduses ette nähtud korras kogutud andmete järele.

Nimelt seletab ärimaksuseaduse § 550 järgmist: „Maksjate kohta, kes esitavad jaoskonnakomisjonidele äriraamatud või notaariuse poolt tõestatud väljavõtted äriraamatutest, mis võivad olla nende poolt tõeliselt saadud kasu kindlakstegemiseks, ja avaldavad selle juures oma nõusolekut tähendatud väljavõtete läbikatsumiseks originaal-äriraamatute põhjal, on ettevõttelt kuuluva puhtakasumaksu väljaarvamisel aluseks tõeliselt saadud kasu, mis tarbekorral komisjoni esimehe poolt järele on katsutud“.

Nagu sellest §-ist näha, on seadus üsna heatahtlik maksnikkudele. Seaduse mõiste järele aitab sest, kui notariaalsed väljavõtted äriraamatutest maksukomisjonidele esitatakse, et tõeliselt saadud kasu järele maksu alla käia. Tarbekorral võib komisjoni esimees väljavõtteid maksnikkude nõusolekul originaal äriraamatutega võrrelda.

Selle §-i mõte seisab loomulikult selles, et maksnikkudele vastu tulla kahe suhtes: 1) kui maksnik tahab, et ta tõeline läbikäik ja kasu

vastu võetakse, siis esitab ta raamatud ja 2) eelistab ta aga „ärisaladust“, siis laseb ta endale maksu kindlaks määrata eelmise aasta läbikäigu ja kasu järele, mis arvatakse keskmise kasuprotsendi alusel.

Seda mõtet täiendab § 551 järgmiselt:

„Maksjate kohta, kes ei alistu § 550 määrustele või esitavad äriraamatud või väljavõtted, mispärast nende läbikatsumist jaoskonnakomisjoni poolt tõelise kasu kindlakstegemise tarvis puudulisteks tunnistatakse, on ettevõttelt kuuluva puhtakasumaksu määra väljaarvamise aluseks eelmise aasta kindlaksmääratud läbimüük ja keskmine kasuprotsent, mis antud ettevõtete grupi kohta seatud“.

Seda § 551 ei tohi loomulikult nii mõista, et iga äriraamatut võib tagasi lükata, vaid mõte on niisugune, et tõesti on olemas lausa puudulikke raamatuid, mille järele on võimatu pilti saada ettevõtte tegevuse, s. o. läbikäigu ja kasu kohta.

Üldiselt maksab aga põhimõte, et ka ilma raamatute pidamiseta peab õiged läbikäigud ja vastava kasuprotsendi järele arvatavad kasud määratama. § 551 pole loomulikult mitte karistuseks määratud maksnikele selle eest, et nad raamatuid ei pea, s. o. seadus oletab ainult, et absoluutset tõde on võimalik saavutada ainult raamatute läbikatsumise teel. Õigus peaks aga ka maksma jääma, kui maksnik ärisaladuse või puudulikkude raamatute tõttu ei saa tõeks teha oma kasu. Ta maksustatakse vähemalt nii, et ta

maks oleks ligilähedane raamatute järele arvata-vale maksule.

Mis näeme aga praegu? On tekkinud olu-koid, kus ilma raamatuteta võimalik on kõrge-maid maksusid määrata keskmise kasu protsendi alusel. On isegi nii kaugele mindud, et keskmiste kasu protsentide põhjal arvata-vate kasude tõttu on arvatud nii kõrged maksud, et ette-võtteid sõna tõsisel mõttes on hävitatud. Meie teame nii mõndagi suurt ja ausat firmat, mis kahjudega on töötanud mitu aastat järgimööda, oneti on aga neile määratud ebaloomulikkult kõr-ged maksud, mis ühes tulumaksuga sadadesse tuhandetesse ulatuvad. Need ettevõtted on lõpuks kahjudega likvideerunud, ja ometi on maksukomisjonid sellest vähe hoolinud. Nemat, kui riigimaksude määravad, arvavad ikka edasi, et mis sest, kui riik on rikastunud üksikute au-sate kodanikkude arvel ja nende ettevõtted hä-vitanud.

Kui raamatute järele ei ole tahetud maksu-tada, siis on leitud pahatihti tühiseid ja otsitud põhjuseid, et neid tagasi lükata. Iseäranis suurt agarust on üles näidanud selles suhtes rahami-nisteeriumi asjatundjad, kelle asjatundmises sa-geli võib kahelda, seda enam, et neil aimu ei näi olevat seaduse heatahtlikust iseloomust. Nad otsivad aina põhjuseid, kuidas raamatuid tagasi lükata ja seega Jumal teab kellele meelepärast olla.

Igaüks, kes ise või oma raamatupidaja kau-du on pidanud oma raamatuid ülaltähendatud „ekspertide“ juure läbikatsumisele viima, teab, kuidas seal väiklaselt puuduseid ja vigu otsitakse, et tõeliselt saadud kasu asemel maksustada ärimaksuseaduse § 551 korras. Asi on nende ekspertide tõttu niisuguseks kujunenud, et ei raatsita üldse raamatutega maksuinspektori sel-lekohase kutse peale välja minna. Nii loobus kord üks Tallinna ärimestest teistkordse kutse peale ekspertide juure minemast täiendavaid se-letusi andma, sest et üks nendest ekspertidest, kui raamatud esimest korda läbi vaadati, teda kompromiteeris konkurendi juuresolekul, sele-tades seal valjusti asju, mis otse ärisaladused pidid olema.

Ei ole kellegi saladus, et paljud kaupmehed ja töösturid üldse raamatuid ei pea, sest et nende kindel veendumus niisugune on, et ükskõik milliseid raamatuid sa'ka pead, ikkagi nad tagasi lükataks. Ärimehed teavad vast küll, et on § 550, mis lubab neid tõelikkult saadavate kasude järele maksustada. Et nad umbusklikud on mak-suametite ja nende ekspertide vastu, ei esita nad ka siis raamatuid, kui niisugused tõesti on ole-mas.

Paljud ettevõtted on hakanud endid ümber moodustama aruandvateks ettevõteteks, kuna siis nende raamatutega arvestatakse ja arvesta-takse just nii kui see § 550 ette on nähtud, s. o. usaldatakse harilikult aruannet ilma raamatute läbikatsumiseta. Viimane asjaolu, s. o. aruand-vateks ettevõteteks muutumine, toob äri-le sageli mõnitamise- ja pilkeraha kaela, isegi ajalehte-des, kuid midagi ei ole parata.

Kui nüüd alljärgneva Riigikohtu seletuse 13. detsembrist 1927. a. nr. 421--11 ära toome, siis selles mõttes, et see kaupmees- ja tööstur-konnale julgust annaks raamatuid pidada, ilma et põhjust oleks karta, nagu tohiks maksuame-tid ka korralikke raamatuid tagasi lükata otsitud põhjustel.

Riigikohus oma otsuses 13. det. 1927. a. nr. 421--11 seletab järgmiselt:

„Asja arutanud ja prokuröri arvamise kuu-lanud, leiab Riigikohus:

Otsekohe-te Maksude Peakomitee otsusega 17.III.1927. a. on N. N.^{*)} äri-raamatud tema piima ja karjasaaduste eksportäri 1925. a. puhtakasu-maksu väljaarvamise alusena puudulikkudeks tunnustatud ja selle tagajärjel äri maksustami-sele kuuluvaks tunnustatud Ärim. Sead. § 551 korras põhjustel: „et äri-raamatutes aasta lõpul eksportvõi inventuuris on üles võetud partiide kaupa mitmesuguste hindadega. Osa operat-sioone, mis pearaamatus arvestatud, on abira-aamatust läbi kandmata. Pearaamatu eksportvõi arve ei ole kooskõlas vastava arvega abiraama-tus ja et viimane on lõpetamata, siis pole võima-lik vahet võrrelda. Kaubaraamat ei ole vastava laduraamatuga kooskõlas. Eksportvõi arvel väljamaale komisjoni kaubaks saadetud või pealt on komisjon arvestamisel maha arvatud, seegu tõelik läbimüük nimetatud arvel vähem“. Äri-maksu Sead. § 550 annab puhtakasumaksu maaks-jatele õiguse nõuda, et puhtakasumaksu saaks välja arvatud äri-raamatute põhjal tõeliselt saa-dud kasu alusel ja maksuasutused on kohusta-tud äri-raamatuid puhtakasumaksu väljaarvami-sel aluseks võtma, kui äri-raamatud, nagu neid Kaubanduse Seaduses ette nähtud, on äril olemas, kui nad annavad tõeliku pildi äri kõikidest ope-ratsioonidest ja neis ei ole olulisi puudusi, mis takistaks äri läbimüügi ja puhtakasu kindlaks-tegemist. Üksikud vead raama-tu-pidamises, mis iseenesest ei takista äri tõeliku puhtakasu väljaselgi-tamist äri-raamatute alusel, ei või põhjuseks olla äri-raamatute taga-

*) Arusaadaval põhjustel oleme äri nime välja jätnud.

silükkamiseks ja äri maksustamisele asumiseks Ärim. Sead. § 551 korras *). Äri raam. järelekatsumise sihiks äride maksustamisel Ärim. Sead. § 550 korras ei või seepärast olla üksikute puuduste ülesotsimine äri raamatutes, vaid küsimuse selgitamine, kas kõik äri operatsioonid on raamatutest läbi kantud ja kas äri raamatute põhjal on võimalik äri puhaskasu kindlaks teha, kuigi selle juures äri raamatutes mõningaid parandusi maksuasutuste poolt maksustamise sihtides tuleks võtta ja äri omanikult täiendavaid seletusi nõuda. Ettetoodud seisukohtadelt peaks ka äri raamatute puudused, kui äri raamatud maksustamise alusena tagasilükatakse, täpselt ja selgelt ära tähendatud olema, et maksukohuslase edasikaebuse korral asja otsustaval järgmisel ametastmel selge ja täpne ülevaade oleks, et äri raamatud tõelikult on puudulikud äri läbikäigu ja puhtakasu kindlakstegemiseks. Käesolevas asjas Otsekoheste Maksude Peakomitee kaevatud otsuses etteoodud N. N. äri raamatute puudused ei ole etteoodud kujul ja põhjustel niisugused, mis äri raamatute tagasilükkamist õigustaks. Äri raamatute puuduseks on kõige pealt arvatud asjaolu, et aasta lõpul on eksport-või inventuuris üles võetud partiide kaupa mitmesuguste hindadega. Nagu kaebaja seletab, on eksport-või inventuur arvestatud sisseostu hinnaga ja et oma hind mitmesugune on olnud, siis on loomulikult ka või inventuuri mitmesuguse hinnaga üles võetud. Ühtlasi on kaebaja seletanud, et inventuuri ülesvõetud eksport-või oma hinda on võimalik äri raamatute põhjal kindlaks teha, kuna Põllutööstusministeeriumi juures asuva või eksport-komisjoni andmetes on ära märgitud või ostu-aeg, kellel ostetud ja või tunnide numbrid. Nende vastuväidete seisukohalt ei ole Peakomitee asja üldse arutanud. Edasi on Peakomitee otsuses tähendatud, et osa operatsioone, mis pearaamatus arvestatud, on abiraamatust läbi kandmata. Missuguseid operatsioone siin on mõeldud, ei ole otsusest näha. Kuid äri raamatute läbivaatamise aktist 10. III. 1926 a. võib järeldada, et siin on mõeldud mai-kuul ostetud eksport-või 29.821 marga eest. Kuid kaebaja seletab, et see või on müüja poolt ka tagasi võetud ja pearaamatus tagasi arvestatud. Niisugusel korral ei ole aga sellel puudusel olulist tähtsust äri läbimüügi ja

puhtakasu kindlakstegemisel äri raamatute põhjal. Edasi on otsuses tähendatud, et abiraamat 0.1 lõpetamata ja seepärast ei olevat võimalust eksport-või arve vahet pearaamatus ja abiraamatus võrrelda. Kaebaja oma poolt seletab, et kõik abiraamatud olid lõpetatud ja et ka varematal äri raamatute läbivaatamisel, nimelt 27. apr., 30. okt., 3. ja 16. nov. 1925, ei ole märgitud, et mõni abiraamat lõpetatud oleks olnud, kuna see on esmakordselt ära märgitud äri raamatute läbivaatamise kohta kokkuseatud aktis 10. III. 1926. a. Tuleb tähendada, et viimases aktis on küll ära tähendatud üksikasjaliselt kõik esitatud äri raamatud, kuid missugune nendest lõpetamatuks on arvatud, ei ole täpselt ära tähendatud. Seda asjaolu tuleb lugeda akti puuduseks. Aktis oleks tulnud ära tähendada, missugune abiraamat on just lõpetamata ja ära märkida ka viimased sissekanded, et asja otsustavatel asutustel oleks võimalik olnud akti peale tugeneda. Ladu ja kaubaraamatute lahkumineku kohta seletab kaebaja, et lahkumineku on üksikutel kuudel, kuna aasta kokkuvõtte oleval kooskõlas, missugune asjaolu olenevat või eksport-äri iseäraldusist, kuna või ostmisel ei ole teada, kas ostetud või läheb eksport või siseturu kaubaks, mis alles selgub kontroll komisjoni takseerimise tagajärjel. Sellelt seisukohalt ei ole küsimust äri raamatute üle otsustamisel samuti kaalutud. Mis puutub Peakomitee otsuses etteoodud viimasesse äri raamatute puudusesse, nimelt, et komisjoni kulud on eksport-või arvelt maha arvatud, siis peab selle kohta tähendama, et tingimisel, kui need kulud on tõelikult olnud ja tõestatud, siis ei takista see puudus iseenesest äri puhaskasu äri raamatute põhjal kindlaks määrata, kuigi äri läbimüük selle puuduse tagajärjel vähemaks osutub.

Kõigil etteoodud põhjustel Adm. K. K. § 21 ja 22 p. 2 põhjal otsustas Riigikohus:

Otsekoheste Maksude Peakomitee otsus 17. märtsist 1926. a. tühistada ja asisamale Peakomiteele uueks otsustamiseks saata.

Seda Riigikohtu otsust peaksid silmas pidama rahaministeeriumi ametlikud eksperdid ja maksuametid ühes peakomiteega. Kaupmehed ning nende raamatupidajad süvenegu sellesse Riigikohtu otsusesse ja teadku, et nende seletusega hakatakse täpsemalt arvestama kui seni. Võime rõõmustada, et Riigikohus nii valusa küsimuse, kui seda on raamatute järele maksustamine, osaltki on lahendanud.

*) Meie sõrendused.

Kroonu hangete ja töövõtete seadus väljatöötamisel.

(Algus „K.-t.-k. Teatajas“ nr. 6.)

Aks. Mei, riigikontrolli peasekretär.

Uus hangete ja töövõtete seaduse kava näeb ette, et riigiasutustele tarvisminevate soetuste ja tööde teostamine oleneb krediidi pea- või kõrvalkäsitajast vaslavalt operatsiooni summale.

Kuna maksev seadus ei reguleeri juhte, mil riigiasutused üksteise hangetest osa võtavad, siis uue korra järgi oleks võistlustest osavõtmine kui ka muud tingimused ühised kõigile ainult selle erandiga, et riigiasutused või ettevõtted vabastatakse kindlustuse esitamise kohustusest, mille esitamine oleks läiesti üloarune, pealegi, nagu allpool tähendatud, vabastatakse sellest ka terve rida eraettevõtteid. Riigi tööde ja soetuste teostamine keelatakse neile, kes varemalt tegelikult ei täitnud oma endisi kohustusi lepingu põhjal kroonuga, kui ka neile, kes varandusliku iseloomuga kuriteo eest (pettus, vargus, raiskamine) kriminaalkohut otsuse põhjal enese vastu ei saa tekitada väärilist usaldust.

Võttes eeskujuks mitmeid välismaade seadusandlusi, samuti ka meie riigiasutuste kogemuste tulemusi, jääksid soetuste ja tööde väljaandmise viisiks peajasjalikult võistluspakkumised. Sel teel hankimisele kuuluvad esemed või materiaolid peab aga kvaliteedi või omaduse põhjal täielikult kindlaks määrama, samuti ka tööd kindla viisi ja varemalt määratud plaani ning eelarve järele. Võistluspakkumised ei tohi enesega kaasa tuua riigi huvide riivamist. Seda moodust ei pruugi tarvitada neil korraldel, kui soetus või töö kannab erilist iseloomu. Eelnõus leiduvad peale võistluspakkumiste veel järgmised teed soetuste ja tööde väljaandmiseks ja nimelt: 1) võistluse väljakuulutamine, 2) hindade selgitamine. 3) ettevõtja valimine, 4) sularahaga ostmine ja 5) majanduslik viis.

Soetusi ja töid võib teostada võistluspakkumisetä õige paljudel juhtudel, milledest oleks nimetada: 1) soetused ja tööd, mis riigi huvides peavad jääma salajasteks, 2) esemete soetus, mida välja töötab ainult patendi omanik või mis osutuvad ühe isiku omaduseks või monopoliks, 3) proovi või uurimise otstarbel toimetatavad soetused ja tööd, 4) erilist väljatöötamist nõudvad esemed, mida võib usaldada ainult vilunud eriteadlaste hooleks, 5) kui kogusumma ei ületa 1000 kr. jne.

On juhte, kus eelkäiv hindade järelepärimine ettevõtjatelt osutub mitte soovitavaks või otstarbetuks, näit.: salajase iseloomuga operatsioonide juures, monopolistide poolt valmistatavate või müüdivate esemete soetamise puhul, erilise konst-

ruktiooni või hoolsa väljatöötuse soetuse puhul ja lõpuks erilisel kiire iseloomuga operatsioonide puhul. Kõigil ettetoodud juhtudel lubatakse soetuste või tööde väljaandmise operatsiooni teostamist korraldava asutuse poolt valitud ettevõtjale, kuid ainult ülemuse loal.

Soetuste teostamise viiside hulgas nähakse kavas ette ka sularahaga eest ostmist, mida lubatakse tarvitada siis, kui soetuse üldsumma ei ületa 100 krooni. Kuid teistelt kroonuasutustelt nende mitte tarvilikku või külluses olevat materjali sularahaga eest ostmist lubatakse piiramata summal.

Olgu tähendatud, et vahel võib soetuse või töö väljaandmine osutuda, võimatuks või täiesti ebasoodsaks. Sarnaste juhtude puhul lubab kava tarvitada majanduslikku viisi, s. o. soetuste ja tööde teostamist vahetult asutuse korralduse põhjal. Läti seaduses on mõnedel juhtudel selle viisi tarvitamine tehtud isegi sunduslikuks. Seaduse kava aga sarnast kohustust ette ei näe, jättes selle tarvitamisele võtmise olenevaks asutuse või ametisiku arvanngemisest, sest et majanduslikul viisil soetuse ja tööde teostamine nõuab suurt töö- ning algatusvõimet ja kui asutus ei soovi mõnesugustel põhjustel seda korda tarvitada, siis küll vaevalt võib loota operatsiooni edukat teostumist.

Soetuste ja tööde väljaandmist välismaa ettevõtjatele lubatakse seaduse kavas ainult erilistel juhtumistel. Välismaa töösturite ja kaupmeeste kaasatõmbamist võistluspakkumistele lubatakse vastava ministri poolt kokkuleppel kaubandus- tööstusministriga ja selle juures ainult siis, kui soetatavate esemete hinnad välismaal osutuvad sisemaa hindadest tunduvalt madalamateks või kui välismaa ettevõtjate poolt tööde teostamise edukus garanteeritakse märksa enam kui sisemaa ettevõtjate poolt. Peale selle lubatakse soetusi välismaa ettevõtjatele välja anda ka ilma võistluspakkumisteta, kui hanke esemeid valmistatakse ainult teatavais välismaa teabastes.

Võistluspakkumistel ja sellela väljaantavate soetuste ning tööde teostamise viiside olulisem vahe seisab selles, et esimesel juhul tuleb välja anda soetusi ning töid tingimata kõige madalama hinnaga pakkujale ja pakkumistest osavõtt ning leping kindlustada tagatisega; teisel juhul aga võib arvesse võtta mitte ainult hindade relativset odavust, vaid ka teisi asjaolusid, kusjuures oleneb, toimingut korraldavast asutusest või ametnikust, kas tingimus tagatisest või kindlustusest lepingusse sisse võtta või mitte.

Võistluse tulemuste põhjal hanke ja töövõtu väljaandmisel ei arvestaks riigiasutused seega mitte ainult hinna odavusega, vaid ka võistlejate soliidisuse üle kaalutlemisega nende poolt endiste hangete ja töövõttete teostamise edukuse põhjal jne. Kuid võistluse teel soetuste või tööde ettevaatlikuma väljaandmise otstarbe saavutamiseks pannakse maksma nõue, et kõik juhud, kus väljaandmist kavatakse teostada, mitte kõige madalama hinnaga, mis pakkumistel saavutatud, nõuavad võistluse korraldava asutuse ülemuse kinnitust.

Muudetakse tunduvalt maksva seaduse norme võistluse pakkumistest osavõtmise või lepingu täitmise kindlustuse kohta, mis teatavasti praegu piirdub 1-3 või erilisel loal 1-10 lepingu summast või aasta maksust. Ei või jätta konstateerimata, et sarnase kõrge kindlustuse määr riivab tihti raskesti ettevõtjate huve ning läheb kalliks maksma ka riigile, kuna eemaldab paljudki hangetest, sest üldiselt on meie maa vaene vaba kapitali poolest ja meie tööstus- ning kaubanduslikud ettevõtted ei oma suuri tegevuskapitaale ja varasid. Seepärast tuleb neil harilikult muretseda kindlustuseks tarvilikke summasid võrdlemisi kalli krediidi abil.

Sarnastel tingimustel võib muutuda kitsaks ettevõtjate ringkond ja riigil tuleb maksa ülemäära soetuste ning tööde eest, sest kindlustuse eest makstavad protsendid võetakse harilikult ettevõtjate poolt arvesse soetuste ning tööde hindade kalkuleerimisel ja ülesandmisel.

Tihti ei nõua isegi kroonu huvid sarnast suurt kindlustuse määr, iseäranis aga mitte võistluspakkumisest ning võistlustest osavõtmise kindlustamise korral, sest lepingu sõlmimisest loobumisi tuleb harva ette, nagu tegelik elu seda näitab, ja sarnasest loobumisest tekkinud kahjud ei ole harilikult riigile kuigi suured. Isegi lepingu korraltul täitmisel tõuseb kroonu kahju ainult üksikul juhtudel kindlustuse määrani. Mõnede riikide seadusandlus on võtnud omaks süsteemi, mille järele kindlustused jagunevad kahte liiki:

1) võistluspakkumisest osavõtmise kindlustus, missugune esitatakse enne võistluspakkumise või võistluse toimetamist ja

2) peale võistluspakkumist või võistlust sõlmitava lepingu korralliku täitmise kindlustus, missugune esitatakse lepingu allkirjutamisel.

Mõnedes riikides ei ole kindlustuse normid üldse kindlaks määratud, näiteks Prantsusmaal, see on jäetud lihtsalt asutuse eneste heaksarvamiseks, suurem osa riike normeerib seda aga siiski muu seas ka Läti oma uue hangete ja töövõtte seadusega.

Meid huvitavas seaduse kavas määratakse analoogiliselt Läti seadusele võistluspakkumisest ning ülemuse heaksarvamisel ka võistlusest osavõtmise kindlustus üldiselt 5% suuruses soetuse või töö hinnast, mis peaks küllaldaselt rahuldama mõlemaid pooli, s. o. nii riiki kui ka ettevõtjaid.

Lepingu korralliku täitmise kindlustuse alal jääks maksma kord, mis praegu maksev kaitseväge ametkondades. Selle kindlustuse määr kõigub 10%-st kuni 25%-ni lepingu summast vastavalt kaotusele või kahjule, mis võib tekkida riigile lepingu mittetäitmisel läbi.

Neid tagatise ja kindlustuse määri vähendada ei leidnud võimalikuks mitmed administratiivasutused, sest vastasel korral ei oleks riik küllalt garanteeritud võimalikkude ajaviitmise ja kahjude eest, mis võivad tekkida lepingu sõlmimisest või hanke täitmisest äraütleisel.

Võrreldes meil praegu maksvat ning Läti seaduses soetuste või tööde teostamise kohta ettenähtud korda käesolevas seaduse kavas ettenähtud korraga näeme, et nende olulisem vahe on järgmine:

Kava järgi kõrvaldatakse korraldatu ettevõtja lepingu täitmisest ja lõpetatakse ära maksvus, kuna riigile tekitatud kahjude katteks langeb tagatis riigi kasuks, nõnda siis piirduks ettevõtja vastutus ainult tagatisega, kuna praegu maksuv seadus nõuab kogu lepingu kahjutasumist. Tagatise võib tiiesi jätta sissenõudmata, kui ettevõtja korraldus ei toonud riigile kahju. Uue korra paremus vana ees seisab ka veel selles, et kergendades lõpuarve tegemist korralduste ettevõtjatega annab ta asutusele parema võimaluse lõpetada toimingud kiiresti ja edukalt. Ettevõtjatele oleks aga üks kord vähem koormav kui vana, sest riisiko suuruse kindlaksmääramisega vabastatakse ta ettenägemata kahjude- ja millised võivad tekkida lepingu täitmisel ettevõtja arvel viimasele järgneva ettevõtja korraldusel.

Postiametkond laiendab praegu oma asutuste võrku eriti maal. Post veetakse sõlmepunktidest ka kõige kaugematesse nurkadesse. Selle tõttu tuleb neil posti ja telegraafi-telefoni materjalide vedajatega sõlmida aastas üle 500 lepingu väiksemale summale peale, kuid kogusummas siiski üle 30.000 kr. Enamjagu postivedajaid on väikese majandusliku jõuga isikud, kellel lepingute kindlustus harilikul teel raskendatud, seepärast kavatakse nüüd kindlustuseks võtta nende vaoabinõusid, hobuseid jne.

Mõned muudatused toob kava ka hankijate ja töövõtjate abiandmise korrasse. Mõnelt poolt soovitati uues seaduses enam mitte fikseerida edisrahade (avansside) andmist ettevõtjatele, sest

edisraha tõttu võtsid soetusi ja töid eneste peale tihti kaunis nõrga majanduslise jõuga isikud ja asutused, kes ei suutnud korralikult oma kohustusi täita. Kuid siiski loiti tarviliikude edisraha andmist kuni 33 1/30% hanke summast, eriti nende juhuste tarvis, kus oleks soovitatav hanke vastu rohkem huvi äratada. Edisraha tuleks aga kindlustada kergesti realiseeritavate kindlustustega (0%-paberid, garantiikirjad jne.) Kindlustuse viisides kavatsetakse teha muudatusi peaaesjalikult kinnisvarade pantimise suhtes. Maksev kroonu hangete ja töövõtete seadus ei luba pandiks vastu võtta tehaseid, vabrikuid, puuehitusi ja üldse väljaspool linna asuvaid ehitusi. Ettevõtjatele hõlbustuseks oleks nüüd lubatud pandina vastu võtta igasuguseid nii linnas kui ka maal asuvaid kinnisvarasid. Tähendatud küsimuses läheb kava täiesti lahku Läti uuest seadusest, kus hangete ja töövõtete kindlustuseks kinnisvara üldse pandina ei lubata vastu võtta.

Kinnisvara vastuvõtmist kindlustuseks ei pooldata harilikult nende kõrgelt hindamise ja pikaldase realiseerimise tõttu, mis ei kindlusta küllaldaselt riigi huve. Kõrge hindamine langeb ära, hui selle aluseks võtta pärandusmaksu määramise süsteemi ja veel seda hindamist vähendada näiteks poole võrra. Pikaldane realiseerimine kompenseerub asjaoluga, et kinnisvara on ikkagi väga kindel kindlustus ja üldiselt ei ole õiglane asetada kinnisvara omanikke halvemasse seisukorda kui vallasvara valitsejaid.

Võistluspakkumistele kutsumine jääb üldiselt endiseks, s. o. kuulutatakse „Riigi Teatajas“ ja loetavamais kohalikes ajalehis. Uudisena nähakse ette ka kuulutamine Kaubandus-tööstuskoja häälekandjas, kui see selleks avab tasuta oma veerud.

Võistluspakkumiste korra määrab seaduse kava üldjoontes sarnaselt maksvale seadusele, säilitades kroonu hangete ja töövõtete seaduses selleks määratud kõik kolm viisi, s. o. suusõnalised, kirjalikud ja segavõistluspakkumised, nagu see ka Läti seaduses säilitatud. Kuid üksikute võistluspakkumiste viiside tarvitamise korras teeb kava tunduvalt muudatusi. Esiteks jäeti ära järelepakkumised, mille säilitamine, nagu kogemused näitavad, oleks täiesti otstarbetu. Peale selle n. n. eelhinna määramine, s. o. hind, üle mille hanke või töövõtte väljaandmist ei lubata ja mis maksva seaduse järele määratakse ainult kirjalikkude pakkumiste puhul, tunnistati tarviliikudeks ka suusõnalistel ja segapakkumistel. Edasi, erandina maksvale seadu-ening soetuste ja tööde väljaandmise lihtsustamiseks ning kiirustamiseks on nende väljaandmine sunduslik ka siis, kui võistluspakkumisest võtab

osa ainult üks pakkuja tingimusel, et tema poolt pakutud hind ei ületaks eelhinna. Ka nähakse seaduse kavas ette ettevõtja kindlustuse langeamine riigi kasuks juhul, kui madalama hinna pakkuja loobub lepingu sõlmimise kohustamiseks kindlustuse esitamisest või kui tähendatud isik peale sellekohase allkirja andmist ei ilmu määratud ajaks lepingu sõlmimisele.

Lepingu täitmise alal nähakse ette olulised muudatused ja läiendused. Kavasse on ettevõtjate huvide kaitseks võetud sisse nõue, mis riigiasutustele ja ametisikutele teeb kohuseks mitte viivitada teostatud soetuste ja tööde vastuvõtmist ning lepinguga määratud summade väljamaksmist, andes nimetatud määrustele nende rikkumise puhuks sanktsiooni. Teenijate ja tööliliste huvides, kes tegevuses ettevõtjate poolt hangete ja töövõtete teostamisel, antakse riigile õigus nendele kuuluvaid summasid kinni pidada ettevõtjatele väljamaksmiseks määratud summadest, muidugi vastavate tõendavate dokumentide esitamisel.

Lepingute kasulikumaks täitmise saavutamiseks on kavasse sisse võetud lepingu täitmisel riigiasutuse esindajate ja ettevõtjate vahel vastuvõtmisele kuuluvate soetuste või tööde esemete omaduse suhtes tekkunud lahkarvamiste lahendamise kord, näiteks eksperitiisi määramine mõlemate poolte ja eropooltu asutuse esindajaist. Peale selle täiendab kava maksva seaduse puudulikkust sarnaste materjalide ja tööde vastuvõtmise alal, mis mitte täiesti ei vasta lepingu tingimustele. Praegu on sarnaste materjalide ja tööde vastuvõtmise täiesti keelatud. Tegelikult ei ole küll sellest keelust harilikult kinni peetud, sest niisuguste esemete ja tööde vastuvõtmise osutub mõnikord mõõdapääsmatuks ja teinekord isegi otstarbekohaseks, mis kellegi huve selle juures ei riiva.

Ettevõtjale võib uue korra järele lepingu täitmise tähtaega pikendada, määrates tomala trahvi, kuid mitte 1/2 % kuus viivitatud päevade eest, nagu see praegu maksev, vaid 1 % suuruses, sest teatavasti on krediit üldiselt kallinenud ja ametkondade esindajate poolt rõhutat, et madal trahvi protsent ei täida oma otstarvet. Ei saa jätta märkimata, et Läti uus seadus kõrgendas selle normi ka 1 % kuus. Uuesti määratud tähtaja mõõdalaskmisel või palutatavast pikendusest loobumisel võtab kava omaks praegu kaitsevõtte asutustes maksva korra ja nimelt korratu hankija või töövõtja kõrvaldatakse üldse lepingu täitmisest, tagatis langeb riigile ja peale selle asutus oma äranägemisel ning arvel lõpetab soetuse või töö. Sarnase korra tarvitamine ei ole tegelikult esile kutsunud mingisugust ebasoodsust, ning ei ole

riigile tekitanud kahju, seepärast see kord võetigi kavasse.

Lepingute kohuste korratu täitmine ei olene alati ettevõtjaist, kõrvalised asjaolud võivad enesega kaasa tuua kas lepingu täitmise viivituse või selle täiesti täitmata jätmise. Palju üksikasjalisemalt ja kindlamalt praegusest seadusest määrab kava instantsid, kes vabastavad ettevõtja trahvist, millest vabastamiseks näiteks annavad põhjust, kui esemed olid muretselud õigel ajal, kuid asutused viivitasid vastuvõtmisega, kui ettevõtjale õigel ajal ei antud riigi poolt temale määratud summasid või tarvilikke plaane, eelarveid jne. Ka streigid ja vääramatud jõud (vis major) kuuluvad nende juhuste hulka. Igasugusest vastutusest vabaneb ettevõtja esemete hävinemisel tulekahjul, kohalikkude epideemiliste haigus- te puhul jne.

Peale selle tahetakse uues seaduses fikseerida kord, mis vastab varemalt raudteevallitsuse lepingute tarvis erilise seadusega maksmapandud korrale ja mis viivituse trahvide või lepingu täitmise korral tagatise ärarajalmist õigustab juhul, kui ettevõtjate korratuks muutumine riigile ei tekitanud kahju. Sarnase korra maksmapanemine on tingitud riigi prestiihi alalhoidmisest, sest tema ei või rikastuda ettevõtjate arvel. Sulle juures aga erilise ettevaatuse silmil tuleb ettevõtjatele tähend

datud soodustuste võimaldamisel trahvist vabastamise õigus usaldada ministritele, kuna tagatise mittenoudmine kuuluks vabariigi valitsusele vastava ministri ja riigikontrolöri eelkäival kokkuleppel.

Mis puutub ettevõtjatele lõpuarve väljaandmise korrasse ning tähtaegadesse, siis ei ole maksvas seaduses suuremaid muudatusi tehtud. Kohustusvahekorra kroonu ja ettevõtja vahel kõige kiiremaks lõpetamiseks oleks võinud lühendada tähtajad, mis määratud arve väljaandmiseks (2 kuud), vastulause esitamiseks (2 kuud), lõpuarve väljaandmiseks (4 kuud) ja selle edasikaebamiseks (1. a). Kavatsatud tähtaegade lühendamisele räägiti aga mõnelt poolt vastu ja seepärast näeb seaduse kava esialgu ette ainult ettevõtja vastulause läbivaatamiseks määratud tähtaja lühendamise (kuni 2 kuuni).

Ei saa jätta tähendamata, et ülaltoodud uutes põhimõtetes võetakse ehk veel enne riigikogule esitamist ette mõnesugused muudatused, kuid loodelavasti ei osutu need kuigi suurteks, sest põhjapanevates küsimustes lepiti juba varemalt kokku vastavate ministeeriumide esindajatega ja kuna seaduse väljatöötajad on arvestanud nii riigi kui ka ettevõtjate huvidega, samuti ka elulise- mate välismaa analoogiliste seadustega ning endiste kogemustega, siis tohib küll loota, et seadus osutub elujõuliseks ja kõigile vastuvõetavaks.

Kaubavahetus Eesti ja Poola vahel.

Kaubavahetus Eesti ja Poolamaa vahel kannab võrdlemisi muutlikku ilmet. Meie eksportkaupadest ei ole igatahes ükski Poolas kindlat ja püsivat turgu leidnud. Nimetada võiks ainult värsket kala ja tekstiilsaadustest puuvillast lõnga ja riidet (ka linane lõuend).

Poola kaupadest on aga küll teravili, suhkur, villane riie, petrooleum, bensiin ja ka määrdeõlid Eestis kaunis püsiva turu leidnud.

Üldiselt on meie kaubavahetus Poolaga arenenud järgmiselt:

A. Sissevedu Poolast.

1924. —	2.425 tn. —	79,7 milj. mk. —	10/0 üldimp.
1925. —	7.800 „ —	158,6 „ „ —	1,6/0 „
1926. —	60.886 „ —	992,5 „ „ —	10,4/0 „
1927. —	26.884 „ —	411,4 „ „ —	4,3/0 „

B. Väljavedu Poolasse.

1924. —	(eraldi arvestamata).
1925. —	92 tn. — 5,8 milj. mk. — 0,05/0 üldeksp.
1926. —	415 „ — 16,2 „ „ — 0,2/0 „
1927. —	1.022 „ — 35,1 „ „ — 0,3/0 „

Nendest arvustikkudest näeme, et meie sissevedu Poolast on võrdlemisi kiirelt kasvanud. Ja see suurenemine on olnud kaunis järjekindel, kui välja arvata 1926. a., mil sissevedu Poolast tõsis ootamatult suureks, tervelt 10,4/0 Eesti üldsisseveost. 992,5 miljoni margalisest sisseveost 1926. aastal langeb teravilja sisseveo arvele 550 milj. ja maitseainete (peamiselt suhkur) sisseveo arvele 301 milj. marka. Kui mitte arvesse võtta seda erakordselt suurt teravilja sissevedu 1926. a., siis näeme, et Poola eksport Eestisse on järjest ja ühtlaselt suurenenud, tõustes Eesti sisseveos 1,6/0 pealt 1925. aastal 4,3/0 peale 1927. a. Meie välja- vedu Poolasse on küll ka kasvanud, kuid sellegi peale vaatamata sootuks väikene, nii et sellel meie väliskaubanduse kohta nimetamisväärsust tähtsust ei ole.

Kaubarühmade järele oli meie kaubavahetus Poolaga kolmel viimasel aastal järgmine:

(1000 markades)

Kaubarühmad.	Sissevedu Poolast			Väljavedu Poolasse.		
	1925.	1926.	1927.	1925	1926.	1927.
Teravili, kartul, loomatoit	89 101,4	550,056	35,038	—	4	—
Toiduained, karjasaadused	439,9	—	—	—	—	—
Kala ja kalakaup	—	—	—	3.384,8	5.759	9.882
Maitseained, joogid	47.586,2	301.030	250.333	10,8	—	61
Elusloomad, linnud	—	—	—	—	—	2
Nahk, nahkaup	1 278,8	2 104	195	2.024,8	78	3.380
Seemned, elustaimed	—	—	501	—	3.169	—
Puu ja saadused	1.687,4	9 337	240	3,0	—	10
Paber, trükitöö jm.	82,5	684	632	—	355	6.757
Puuvill, lina jm. kiudained	396,8	1 135	1.906	—	1.523	1 055
Tekstiilkaubad	6.749,2	14.958	15.663	—	4.202	7.951
Metallid	—	1.580	2.958	—	520	1 372
Metallkaup	5 009,2	8.054	10.243	—	—	—
Põllutöömashinad ja -riistad	—	—	1.081	—	—	1.000
Muud masinad ja transportabinõud	10,9	38	182	220,0	630	617
Instrumentid, aparaadid	123,2	202	4	—	—	—
Kivid, mullad ja saadused	482,9	1.876	3.366	—	—	1
Kivisüsi, koks, põlevkivi	—	22.446	30.099	—	—	—
Õlid, rasvad ja saadused	5.574,7	76.764	55.578	—	—	—
Väetisained	—	—	—	—	—	—
Keemiaained, värvid	64,6	2.092	3.157	—	—	—
Kunstkaup, muusikariistad	55,9	146	222	150,0	—	—
Kokku	158.643,3	992.502	411.102	5.793,3	16.240	35 086

Kaubavahetuse elustamiseks sõlmis Eesti Poola kaubalepingu, mis avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 110 — 1927. a. Ratifikatsiooni kirjad on küll veel vahetamata (Poolast ärarippuvatel põhjustel), kuid tollikäsitlus hakkas maksma 15. veebruarist s. a., vastastikkuse kokkuleppe põhjal Eesti ja Poola valitsuste vahel. Kaubalepingu läbi saavutatud soodustuste läbi loodeti Eesti kaupadele

Poolas senisest märksa soodsamat turgu. Kuna kaupade sissevedu Poolasse võimalik ainult iga aasta kohta eriti lubatavate kontingentide alusel, siis nõutas ka Eesti omale teatud kaupade jaoks kontingendid.

1928. a. kohta Eestile lubatud kontingendid ühes tollisoodustuste ja maksvate tollimääradega oleks järgmised:

KAUBAD.	Kontingent.	Praegune toll 100 kg. pealt slottides.	Lepinguline tollialandus %/o-ides.	Praegune toll 100 kg. pealt E. markades*)
Jalanõud	5 tonni	300—3000 sl.	20—30%o	10.080—100.800 mk.
Puuvillane riie	120 „	260 —	15%o	9282 mk.
Nahkaup ja igasugu nahad	500 „	150—3750	15 86%o	5.355—156.500 mk.
Pianiinod	22 „	500 sl. tk. pealt	20%o	16.800 mk. tk. pealt
Tiibklaverid	10 „	1000 „ „ „	20%o	33.600 „ „ „
Kalakonservid	100 „	500.—	70%o	6.800 mk. (ca 31 mk. karbi pealt)
Eluskala	550 „	32.—	50%o	672 mk.
Austrid, vähjad jm.	—	2000.—	50%o	42.000 mk.
Külmutus- ja piimatalit. sisseseaded	200 „	25—170.—	30—85%o	735—4990 mk.
Riie kraasitud lõngast	12 „	800—3000.—	15—25%o	28.560—100.800 mk.

*) 1 slott = 42 Emk.

Nüüd on aga Poola oma sisseveotollisid tublisti kõrgendanud (Poola Vabariigi presidendi määrus 13. veebruarist — Dziennik Ustaw nr. 5, 14. II. 28). kõrgendatud tollid hakkavad maksma 15. märtsist s. a. Eelpoolnimetatud kontingentidest on meile selle tollide tõstmise järele vähe kasu, sest kaubalepingu läbi saadavate tollialanduste peale vaatamata jääb toll kaupadele ikkagi niivõrd kõrgeks, mis nende väljavedu Poolasse väga raskendab.

Eestile 1928. a. peale lubatud kaubakontingentide suhtes astuvad 15. märtsist s. a. jõusse järgmised muudatused ja tollikõrgendused:

1. **Jalanõud.** -- Tollikõrgendus ainult lakk-nahast kauba pealt 72%. Kontingendid jäävad alles.

Kõikide muude jalanõude pealt kõrgendus 30%. Sisseveo kitsendused (kontingendid) kaotatakse ära.

2. **Tooreskangad** (ehk pleegitud), ühes kilogrammis kuni 10 ruutmeetrit. — Tollikõrgendus 30%.

Sisseveo kitsendused kaotatakse ära.

3. **Nahad ja nahkkaubad** (ka tallanahk). — Tollitõus 30%. Sisseveo kitsendused kaotatakse ära.

(Siia alla ei kuulu kindad, naiste käekotid, rahalaskud jne, mille pealt tollikõrgendus 72% ja mis ka sisseveovabad).

4. **Pianiinod.** — Tollitõus 72%. Sisseveo kitsendused jäävad.

5. **Tiibklaverid.** — Tollitõus 72%. Sisseveo kitsendused jäävad

6. **Kalakonservid.** — Tollikõrgendus 72%. Sisseveo kitsendused jäävad

7. **Värsked kalad** — Tollikõrgendus ainult luksuskalade (Poola tollitariifi art. 37, p. p. 1 a, 2, 3 a I, b I. 15). Sisseveo kitsendused (kontingendid) jäävad.

Kõik muud kalad (ka havid) sisseveovabad, tollikõrgendus 30%.

8. **Kalad, soolatud ja suitsetatud.** — Tollikõrgendus 30%. Sisseveo kitsendused kaotatud.

9. **Spordiartiklid.** — Tollikõrgendus 30%, sisseveovabad.

10. **Aeroplaani osad.** — Tollitõus 72%, sisseveovabad.

11. **Külmutus-, kunstjäät- ja piimatalitustehased.** — Tollitõus 30%, sisseveovabad.

12. **Kalevikaubad.** — Tollitõus 30%, sisseveovabad.

Mis puutub Poola poolt Eestisse eksporteeritavatesse kaupadesse, siis kasutavad need kõiki neid soodustusi, mis Eesti oma kaubalepingutes enamsoodustatud riikidele annud. Sellepärast võib arva'a, et nüüd mõned Poola kaubad senises suuremal määral Eesti turule hakkavad tulema, eriti mis puutub villastesse kangastesse.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

IV ülemaalse laevaomanikkude kongressi poolt 12. märtsil 1928. a. vastuvõetud otsused.

1) Kaubalaevastiku tähtsus, selle arenemine läinud kolme aasta jooksul ja üldised nõuded arenemise aluste suhtes.

IV ülemaalne laevaomanikkude kongress, kus esitatud üle 80% Eesti tonnaaunist, kriipsutab korduvalt alla suurt tähtsust, mis on kaubalaevastikul ja laevasõidul kodumaa majanduslise seisukorra parandamisel, rahvale töö ja sissetulekute võimaluste loomisel, transport- ja väliskaubanduse küsimuste lahendamisel ja riigi välispoliitilisel kindlustamisel.

Kongress tuletab meele üldiselt tunnustatud põhimõtet, et ükski meririik, kes tahab näha oma kaubalaevastiku kasvamist vabas võistluses teiste rahvaste laevastikkudega, nagu see rahvusvaheliselt tunnustatud, ning arvesse võttes eelpooltoodud kaubalaevastiku suurt otsekohest ja kaudset tähtsust, ei ole teinud kaubalaevastiku fiskaalhuvide eesmärgiks, vaid püüab arendada seda isegi teatavate otsekoheste või kaudsete soodustustega või tegutsemise tingimuste ühtlustamisega, võrreldes võistlevate välisriikidega.

Kongress märgib ära kasvavat huvi ja tähelepanu meie rahva keskel läinud kolme aasta jooksul, samuti kui riigikogu, valitsuse, riigi majandusnõukogu ja majandusorganisatsioonide poolt laevasõidu ja kaubalaevastiku ning selle tähtsuse, tegevuse isäralduste ja

tarviduste vastu, mis on avaldunud sammudes, mis on aidanud kaasa kindlama poliitika väljakujunemisele sellel alal.

Kuid kongress ei saa kõigekindlamalt selle peale tähelepanu juhtimata jätta, et vaatamata nende esialgsete sammude peale ei ole lainud kolme aasta jooksul kodumaa kaubalaevastiku kasvamine kokku võttes kaugeltki jõudnud isegi laevastiku loomuliku kahanemiseni vananemise kaudu, samuti kui kodumaa laevasõidus, eriti liinilaevanduses, pole märgata Eesti lipu tõusu, mis näitab ja mille põhjuseks on see, et meie kaubalaevastiku ja laevasõidu arendamise poliitika ei ole veel jõudnud nende alusteni, kust peale arenemine võimalik oleks.

Üldiselt neid aluseid iseloomustades ning tunnustades üleilmlikult omaksvõetud põhimõtte: „vabaja üheõiguslik tegevus kõikide maade sadamates kõikidele lippudele“, — juhib kongress valitsuse, riigikogu, kui ka teiste majandusalade

tähelepanu sellele, et: 1) valitsõidus peavad meie laevad olema ilma mingi kaitseta (võrdlustellid teistel aladel) riigi poolt võistluses teiste maade laevadega, mis ainult siis võimalik, kui meie tegevuse tingimused kulude ja tulude suhtes keskmiselt pole halvemad kui mujal, mis peaks aluseks olema maksustamise, kapitali % ja muude kulude juures, mis olenevad riigist;

2) rannasõidus aga on takistuseks ebakohased puudamaksud, mida teistel võistlevatel veoabinõudel pole, samuti nagu sadamate arenematus, eriti aga randade ja saarte majanduslik nõrkus, mis ei õigusta veel tegema vedusid riigile maksude näol sissetulekuallikaks, vaid nõuaks esialgu isegi juurumaksu, nagu võetud omaks põhimõtte meie maanteedel ja raudteedel (kui amortiseerida ja arvestada kapit. %).

Kongress juhib kõige kindlamalt tähelepanu sellele, et meie valitsusasutustes, kelle ülesandeks on merisõidu ja kaubalaevastiku eest hoolitsemine, on

G. SCHEEL & Ko., TALLINNAS

Asutatud 1884. aastal.

Aktiva.	Äriseis 31. detsembril 1927. a.	Passiva	
Kassa ja arved teistes pankades	66.434.014 —	Aksiakapital	75.000.000.
Välismaa rahad	2.861.541 —	Tagavarakapital	75.000.000.
Väärtpaberid	16.630.297. —	Spets. tagavarakapital	8.000.000. —
Laenuid ja veks'id	930.646.586. —	Kustutuskapital	25.000.000
Kontokorrent	960.297.042. —	Hoiusummad ja shiro	648.435.437. —
Korrespondendid:		Korrespondendid:	
„Loro“ 47.503.347. —		„Loro“ 8.856.961.	
„Nostro“ 115.683.481 —	163.186.828. —	„Nostro“ 693.666.378. —	702.523.339.
Garantiid	169.001.833.	Garantiid	169.001.833. —
Liikumata varandus	60.000.000. —	Välismaa aktseptide rediskont	612.396.714. —
Kahtlased nõudmised	1. —	Riigimaksud	1.804.290. —
1927. a. ärikulud	303.218. —	1928. a. % %	4.976.087. —
Muud aktivad	22.640.112. —	1928. a. komisjon	2.475.978. —
		Muud passivad	39.860.830.
		Kulude ja tulude arve:	
		1926. a. ettekanne	2.065.234. —
		1927. a. puhaskasu	24.571.730. —
	Emk. 2.392.001.472. —		27.536.964. —
			Emk. 2.392.001.472. —

Debet.	1927. a. tulude ja kulude arve.	Kredit.	
Makstud protsendid	72.518.943. —	Saadud protsendid	131.349.329. —
Kulude arve	39.252.431. —	Saadud komisjon ja kursivahed	42.275.785. —
Kahju väärtpaberitelt	741.414. —		
Kahjoks kirjutatud kahtl. nõudm.	33.540.596. —		
Liikumata varanduste kustutamine	3.000.000. —		
1927. a. puhaskasu	24.571.730. —		
	Emk. 173.625.114. —		Emk. 173.625.114. —

Aksionäride üldkoosolekul 13. märtsil s. a. otsust. ühel häälel 1927. a. puhaskasusummast Emk 24.571.730, — arvata tagavarakapitali . . . . . Emk. 2.000.000. —

maksta tantjemina Panga nõukogule, revisjonikomisjonile, direktoritele ja ameenikkudele . . . . . „ 5.000.000. —

jaotada dividendiks 16 % . . . . . „ 12.000.000. — „ 19.000.000. —

ja ülejäak Emk. 5.571.730. — juure arvatud 1926. a. saldo „ 2.965.234. —

Emk. 8.536.964. —

kanda uuele arvele, maha arvatud riigimaksud.

koondatud kogu huvi merisadamate ja teede tehnikale küljelt või riigilaevadele, — kaubalaevastiku, laevasõidu ja merikaubanduse kaubanduslik külg ja laevasõidu arendamise poliitika on jäetud aga tagaplaanile, pealegi pillatud laiali mitmesse asutusse, mis suureks takistuseks kindla poliitika ja sihtjoonte määramisel ja tegelikkudele tarvidustele vastutulekul valitsuse kui ka riigikogu poolt, mis nõuaks põhjalikku ümberkorraldust kõige ligemal ajal.

2) Prahilolude, nende parandamise võimaluste, riikliku laevasõidu ja veolepingute kohta.

Kongress konstateerib, et välissõidus tramp-laevade prahitingimused 1927. a. lõpust käesoleva ajani on niisugused, mis paljudel juhtudel järeldavad otsekoheseid kahjusid, nagu süteveo prahid Inglismaalt või Danzigist, metsaprahid Danzigist või Riist ja paljudel juhtudel pakutavad f. o. w. metsaprahid Soomest, Rootsist ja meie sadamaist.

Võttes arvesse, et loodetav prahtide kvantum eeloleval navigatsioonil ei vähene, soovitab kongress Eesti laevaomanikkudel hoiduda mitetasuvatest prahtidest, samuti nagu allapakkumistest, võimalikult koos töötada prahihindade kohta vastastikusel informeerimises või prahitimes koondamiseks.

Edasi ühineb kongress põhimõttelikult Skandinaavia laevaomanikkude seisukohaga, et trampprahtide reguleerimiseks tuleb võimalikult läbi viia ühine aktsioon tonnaashi ülepakkumise kõrvaldamiseks.

Kongress soovitab Soome-Rootsi-Daani vahelises metsaveos Eesti purjekate ja m.-p. omanikkudele võimalikult ühineda Rootsi-Soome purjelaevaomanikkudega ühiste minimaalnormidega.

Kongress juhib kõige kindlamalt tähelepanu sellele, et on ebaloomulik ja rannasõidu väike-laevastikku raskustesse viimist ja hävinemist järeldav, et riigi abilaevad ja praamid pannakse suvel korraldama vedusid, seejuures hindade kalkulatsioonil mitte arvestades paljude majanduslike kuludega, nagu amortisatsioon, kinnitus, kapit. %, kapit. remondi osa, mistõttu hinnad näidatakse odavad, kuna tegelik hind oleks üle keskmise rannasõidu turuhinna, leides tungivalt soovitavaks, et riik loobuks prahiveost, jättes selle oleva rannalaevastiku hooleks.

Rannasõidus soovitab kongress rannasõidu väikelaevade omanikkudel ühineda rajoonide kaupa ja ülemaaliselt prahitimesel, vedude ja veotingimuste ja hindade reguleerimiseks.

Kongress, alla kriipsutatades senist head ahekorda ja vastastikust arusaamist Eesti kaup-

meeste-töösturite ja laevaomanikkude vahel, loodab ja avaldab kindlat soovi, et kaupade veolants „preference“ Eesti laevadele ja üldse rohkem müüda cif. ja ostetaks fob., võimaldades vedusid kodumaa lipule.

Kongress peab täiesti ebaõigeks viimase aja sammu, kus riik kavatseb jälle hakata tegutsema ärilisel laevasõidu, nimelt rannasõidu, alal selle asemel, et heatahtlikult aidata kaasa olevate rannaliinide tasuvaks edasitegutsemiseks seal, kus ranna majanduslik seisukord liini pidamist ei tasu.

Veolepingute alal soovitab kongress tungivalt kõikidel laevaomanikkudel täpselt kinni pidada „Baltic & International Shipping Conference“ normaallepinguist.

Rannasõidu tarvis peab kongress soovitavaks, et Kaubandus-tööstuskoja poolt töötataks välja ühine rannasõidu veolepingu ja konossamendi normaaltüüp.

3) Laevade kinnituse küsimuse kohta kongress konstateerib, et laevade kinnitus Eestis on kõrgete kinnituspreemiate ja ebaõiguste tingimuste, samuti kui mõnede laevaliikide kinnituse täielise võimatuse (purjelaevad) tõttu väga mõjuvaks takistuseks kaubalaevastiku arenemisele, tõstes kulusid mitmete protsentide võrra, samuti suurendades riisikot ja üldse õnnetades loomulikku arenemist.

Küsimuse lahendamiseks leiab kongress tarvilikuks ja palub, et Laevaomanikkude Ühing ja Kaubandus-tööstuskoda leiaksid abinõusid koostöös kindlustusseltsidega, mille juures tuleks võtta kaalumisele:

1) Paremate kindlustustingimuste saavutamiseks üksikute laevaomanikkude ühinemist liikide kaupa.

2) Vastastikku kindlustuse seltsi tegevuse uuesti algamist, mille algtingimuseks on aga praktilisi kaalutusi arvesse võttes riigi garantii kahjude tasumiseks seni, kuni seltsi oma kapitalid pole kasvanud vastava suuruseni.

3) Avarii põhjuste uurimiseks välismaa eeskujul vastava kompetentse asutuse ellukutumine.

4) Nõuandebüroo loomine laevaomanikkude ühingu juures kindlustuse ja avarii küsimustes laevaomanikkudele abiks olemiseks.

Arvesse võttes kindlustuse küsimuse suurt rahvamajanduslikku tähtsust leiab kongress, et riik ei tohiks jääda küsimuste lahendamisel erapooletuks, vaid peaks soodsa lahendustee leidmiseks tarviduse korral kaasa aitama.

Kongress tunnustab täiesti ebaõigeks Saksa kindlustusseltside poolt Tallinna ja Paldiski sadamates maksmapandud jääklausi, millega need

sadamad asetatakse jääraaskuse suhtes ühele astmele Soome sadamatega Helsingist Turuni, Riia lahe sadamatega ja Rootsi sadamatega Stokholmist Gefleni.

Selles küsimuses ühineb kongress Kaubandus-tööstuskoja ja teiste Eesti majandusorganisatsioonide arvamise ja protestiga ja palub astuda samme soovitavaks lahendamiseks.

(järgneb)

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Ärimaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu,

mille arutamine 28. jaanuaril s. a. ühe paragraafi juures katkestati ja valitsusele seisukoha võtmiseks tagasi anti, on nüüd riigikogusse tagasi jõudnud. Nagu teada, katkes mainitud eelnõu arutamine selle paragraafi juures, mis räägib ettevõtjate töötasust (palgast). Nimelt ei peetud ei rahaministeeriumi ega ka Koja esindajate poolt eelnõu paragraafi esindatud kujul otstarbekohasaks.

Nüüd on valitsus esinenud uue ettepanekuga, mis käib järgmiselt:

„Puhaskasumaksu võetakse 8 % suuruses puhaskasu summast, mis on välja arvatud otsekoheste maksude seaduse §§ 542 — 554 ja 2. mai 1916. a. seaduse § 2 — 4 ja § 7 kindlaksmääratud korra järele, maha arvates aratatsutud põhiärimaksu selle aasta eest, mille eest puhaskasumaksu võetakse.“

Kaubanduslikud 3. ja 4. järgu ja tööstuslikud 7. ja 8. järgu ettevõtted, kui nende valitsejate äritulud (maksualuse kasu summad) ühe maksujaoskonna piirides ei tõuse üle 1200 krooni aastas, käivad puhaskasumaksu alla järgmise tabeli järgi:

1) kui maksualune kasu üle 200 krooni, kuid alla 500 krooni aastas, võetakse 5% maksu riigi heaks,

2) üle 500 krooni kuni 800 krooni — 6%,

3) üle 800 krooni kuni 1200 krooni — 7% maksu riigi heaks.

Puhaskasumaksu alla 2 krooni ei võeta.“

Nagu riigikogu ringkonnast kuuleme, ei olevat loota, et see eelnõu veel enne pühi riigikogu rahanduse alamkomisjonis arutusele tuleb.

Nii võib juhtuda, et ärimaksuseaduse muutmise seadus 1928. a. maksuaastast veel jõusse ei astu.

Eesti Panga tegevus.

Võrreldes Eesti panga äriseisu 14. jaanuarist äriseisuga 15. märtsist s. a. saame panga tegevusest viimase kahe kuu jooksul järgmise pildi:

Kulla- ja välisvaluuta reservid on pea muutumatult jäänud püsima 40,2 miljoni krooni peale.

Tunduvalt suurenenud on sisemaaliste laenude summa, nimelt 6,6 miljoni krooni pealt 7,4 miljoni krooni peale. Pank diskonteerib teatavasti ainult kolmekuisi kaubaveksleid. Veksliportelli kasvamine näitab klientide arvu tõusu kaubanduslikest ringkonnist. Põllumajanduse vekslid seevastu on 1,6 milj. krooni pealt vähenenud 0,9 milj. krooni peale, mis on seletatav seega, et pank enam eesõigustatud korras 6% laenu põllumajandusele enam anda ei saa, nagu varemalt. Muud laened, nende hulgas 15 milj. krooni, mis valitsuse poolt garanteeritud, vähenesid 20,5 miljoni krooni pealt 19,7 miljoni krooni peale. Panga tähtede ringvool tõusis 35,2 miljoni pealt 37,4 miljoni krooni peale, kuna hoiusummad 24,4 milj. kr. pealt vähenesid 22,3 milj. krooni peale, mida põhjustab asjaolu, et Eesti Pank nüüd hoiusummade pealt enam protsente ei maksa.

Kattevarade ja kohustuste vahetõrk 15. märtsil oli 67,40 %.

Eesti Panga agentuurid uutes linnades töötavad.

Vastavalt vabariigi valitsuse soovile avast Eesti Pank uutes linnades, Nõmmel, Paldiskis, Põltsamaal, Tapal, Tõrvas ja Türil, agentuurid, mis nüüd tegevust alanud ja kõikide riigimaksude vastuvõtmist toimetavad. Agentuurid asuvad postkontori ruumides.

„Dvigatel'ile“ lubatud tollita sisse tuua raudmaterjaali eksportvagunite ehitamiseks.

Raha- ja Kaubandus-tööstusministrite poolt on alla kirjutatud määrus raudmaterjalide ja raudosade tollita sisselaskmise kohta a-s. „Dvigatel'ile“ 4.000 kaubavaguni ehitamiseks, mis välismaale ekspordeeritakse. Allakirjutatud määruse järele lubatakse a-s. „Dvigatel'ile“ tollita sisse tuua umbes 40.000 tonni raudmaterjaale ja raudosaid 4.000 kaubavaguni ehitamiseks, mis väljamaale ekspordeeritakse. Sisseveetud materjal ja osad kuuluvad Kaubandus-tööstusministreeriumi kontrolli ja arvestuse alla, kes kontrollib ka nende osade ja mater-

jaalide äratarvitamist ning valmisvagunite väljavedu. A.-s. „Dvigatel“ on kohustatud kõik tollita sissetoodud materjaali ja osad kolme aasta jooksul, arvates esimese partii tollita läbilaskmise päevast, valmisvagunitena väljamaale eksporteerima; kui seda ei sünni, siis on a.-s. „Dvigatel“le“ õigus jätetud peale kolmeaastalise tähtaja möödumist kuue kuu jooksul sisseveetud materjaali ja osad välismaale tagasi vedada ilma väljaveo tollimaksuta.

Mootorsõidukite laad.

Kaubandus-tööstusministerium on Eesti Autoklubile lubanud 27.—30. aprillini k. a Tallinnas, Nunne tän. Nr. 20, Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi näitusplatsil ja ruumes, toime panna autonäitust. Näitusest võivad osa võtta veo-, sõidu- ja eriotstarbe autod, mootorrattad, lennukid, mootorpaadid ja teised mootorliikumisevahendid ja nende osad ja tarbed. Näitus kannab messi laadi ja auhindu ega ergutusrahasid ei jagata

Võitünne hakatakse valmistama kodumaal.

Vaadi- ja aamitööstus „M. Gontscharsky & Co“ on asunud oma ettevõtte juure võitünnete valmistamise osakonna sisseseadmiseks; seks on vastav sisseseade juba kohale jõudnud ja suurim hulk toormaterjaali välismaalt muretsatud. Ettevõtte loodab 20 töölisega veel tööd anda ja võitünnete valmistamises välismaaga, kust tänini meile võitünne sisse veeti, edukalt võistelda.

Tallinna vastastikku vastutavate ametnike ühingu tegevus 1927. aastal.

Ühingu tegevus läinud aastal on lõppenud võrdlemisi rahuldavalt. Selle pildistuseks toome alljärgnevad arvud:

Sissetulekuid on saanud 53.555 marka rohkem, kui eelarvega loodetud, ja väljaminekuid on tehtud 90.276 marka vähem, kui sama eelarvega lubatud. Tegevuse ülejääk on 143.831 marka. Iga liikme tegevuskapitali osa on 681 marka suurem, kui tegelikult ühingusse selle arvele sisse makstud. Bilansi järele on tegevuskapital tõusnud 89.691 marga võrra, kuna lahkunud liigetele on tagasi makstud 82.940 marka ja uusi sissemaksimisi olnud 26.800 marka. Kuigi liigete arv 10 isiku võrra langenud, ei ole see mõju avaldanud kapitalide peale, vastutuskapital on isegi kasvanud.

Ühingu ei ole veel jõudnud välja selle seis-

korrani, et temal ei tarvitseks omi liikmeid üldse maksustada, aga tema on viimastel aastatel suutnud teisel teel saadavaid sissetulekuid sel määral tõsta, et on võimalik olnud liigete maksukoormat tugevasti alla suruda. Vanemad ühingu liikmed mäletavad hästigi neid aegu, kus ühingu heaks maksetavad summad tegid aastast välja peaaegu ühe kuu palga ja mõnel juhtumusel ka rohkem. Praegu on normaalmaksuks ühingu ülespidamise katteks iga liikme kohta 1.200 marka aastas ja kui läinud aastal mõnede kohta erandeid on olnud, siis on see peamiselt tingitud eriasjaoludest, mis varem ehk hiljem muutuma peavad.

Liigete ja palgatud tööjõudude koosseis teinistuste järele 1. jaanuariks 1928 a oli järgmine

	Liikm.	Palg. (tööj.)
Direktorid ja valitsejad	8	—
Ärijuhid	25	—
Raamatupidajad	7	—
Laekahoidjad	55	8
Laduhoidjad	38	11
Kaubareisijad	7	—
Asjaajajad	6	2
Kontrollametnikud	7	—
Ekspediitorid	4	—
Mitme-ugustel aladel	10	4
Kokku	167	25

Suur huvi autode ja mootorite näituse vastu.

27.—30. aprillini Tallinnas korraldatava I. autode- ja mootorinäituse vastu on märgata haruldaset suurt huvi. Juba eelregistreerimisel on kõik näitusplatsi esimese poole ruumid kinni pandud. Üksikud firmad on nõudnud kuni 500 r.-meetri kinnist ruumi. Selle tõttu on otsustatud tarbekorral ka platsi teine pool abiks võtta. Autode, jalgrataste, omnibuste jne. alal esinevad kõige viimased uudised, mis pakuvad palju üllatavat. „Fordil“ on väga raske võistlus. Erihuvi äratav mootorite osakond, kus tulevad välja viimased uudised väikemootorite alal kalameestele, veskitele, põllumajandusele. Siin esinevad ka kodumaa firmad, samuti ka auto karrosseriide alal.

Soome:

Veebruarikuu majanduslik ülevaade.

Silmatorikav nähtus Soome majanduselu arenemises on viimase kahe kuu jooksul kaupade suurmuügihindade pea üldine langemine. Jaanuaris alanes suurmuügihindade indeks 3,1% võrra. Tõusnud on hinnad ainult tekstiilkaupade rüh-

mas, kõikide teiste kaupade en gros hinnad on alanenud. Tööolud on käesoleva aasta jooksul alatasa paranenud ja on praegu paremad kui läinud aastal samal ajal. Ehitustöid on s. a. jätkatud suuremas tempos kui kunagi enne talvel, samuti on navigatsioon suuremates sadamates (Helsingi, Turu, Hangö) kogu aja takistamatult edasi kestnud, Kotka sadam lõpetas tegevuse alles jaanuari lõpus. Metallitööstusel on õige rohkesti tellimisi ja tööolud palju paremad kui l. a., samuti töötavad rahuldavalt ka teised tööstusalad. Metsatöökudeks on käesoleva talve ilmastik olnud väga soodus. Tööpuudus on s. a. väiksem kui läinud aasta esimestel kuudel. Hädaabitöid on tänava talvel korraldatud väikesel määral ainult Viiburis, teistes linnades ei olnud selleks tarvidust. 3. märtsil s. a. oli töötuid Soomes kokku 1782 (1790) mees- ja 713 (879) naistöölist. Klambrites 1927. a. vastavad arvud.

Läti:

Läti ei taha enam Venega ühist lihamüüglepingut.

„Jaun. Sin.“ 1. 3. Eelmise rahaministeeriumi juhatus ja SSSR vahel oli sõlmitud leping ühise lihamüügi asjus. Nüüd on Vene valitsus teinud Lätille ettepaneku, sõlmida ka tuleva aasta peale samasugune leping. Praegune rahaministeeriumi juhatus on aga venelastele seletanud, et see leping ei huvita enam Lätit ja et see küsimus selgub alles peale seda, kui erakonnad ses asjas on avaldanud oma arvamiise.

Läti rahaministri kavatsused.

Läti uus rahaminister R. Leepinsch seletas ajakirjanduse esindajatele järgmist: Meie majanduslik seisukord on raske. Seda tõendab prostititud vekslite uputus, mis möödunud aastal tõusis 51,8 milj. lati peale. Ka maksujõuetuks jäämist arvu kasvavad: 1926. a. oli 60

bankroti juhtumist 618.689 lati ulatuses, 1927. a. aga 140 juhtum. 5.444.450 lati ulatuses. Majandusliku ummiku lahendamiseks kavatses valitsus astuda terve rea samme. Tahetakse kaotada sissetulekumaks põllumajanduses, alandada põllumajanduslike laenude pealt võetavat protsenti 6 pealt 4 peale aastas ja 4 pealt 2 peale, osa põllumajanduslike lühiajalisi laenu kavatsetakse muuta pikaajalisteks maapanga laenudeks. Peale selle on veel terve rida vähemaid kavatsusi.

Nõukogude Vene tellimisi on 15. märtsini ära antud 17.463.600 lati eest, sellest summast on vagunite peale mõeldud 7.022.400 l., seemnete peale 2.112.000 l. ja paberi peale 1.980.000 l. Kõik tellim. tulevad täita oktoobrini, välja arvatud jäävagunid, mis tulevad üle anda 2 aasta jooksul. Praegu peetakse läbirääkimisi kaubavagunite tellimise asjus Liibavi sõjasadama tehastega.

Leedu:

Leedu kaubalaevastiku ehitamine.

Leedu kaubalaevastiku aktsiaseltsi „Esimene Leedu Kaubalaevastik“ põhikiri on esitatud rahaministeeriumile kinnitamiseks. Seni on vabatahtlike annetusi seks otstarbeks kokku tulnud umbes 120.000.-- litti. See summa on nüüdgi liig väike. Kuid Brüsselis 24. jaanuaril s. a. peetud koosolekul otsustasid mõned Belgia finantsilma esindajad mahutada Leedu tulevaste kaubalaevastikku 200.000 naelsterlingit. Teedeministeerium kavatses seltsile anda teatavaid eesõigusi. Tuleks asutada väljarändajate registreerimise büroo, ja kõik 3. klassi väljarändajad peaksid sõitma tähendatud seltsi laevadel, nagu see sünnib Saksamaal Hamburg-Ameerika laevaliini. Kui ministrite kabinet küsimuse otsustab heatahtlikult, siis asutakse kohe Leedu kaubalaevastiku organiseerimisele.

TALLINNA MARJAVEINI TEHAS

(Kaubamärk Pikk Hermann)

Tallinn, Vaimu tän. 1. Telefon 6-19.

Portvein	300 mk.	240 mk.	150 mk.
Madeira	300 "	240 "	150 "
Tokayer	300 "	240 "	150 "
Valge vein	185 "	— "	100 "
Punane magus	— "	150 "	80 "
Marjavein	— "	150 "	80 "
Kirkuvein	— "	150 "	80 "

Võistlemata headuses soovitame „AKVA“ alkoholita likööriekstrakte ja karastavaid jooke: Sidroni Sodad, mõdu, limonaadi, „Akva“ sektit jne.

Tehas, ladu ja kauplus: Tallinnas, Vaimu tän. 1. Telefon 6-19.

Tsirklikastid
Joonesuled
Tsirkliid

E. O. RICHTER

Valgustuspaber
Joonistus- ja kirjutuspaber rullides ja lehtedes
Pauspaber
Joonistuslõuend
Millimeeterpaber
Millimeeterpauspaber

Kõiksugu muid
joonistus- ja kirjutustarbeid
suures valikus
soovitab

Philipp Schaefer
A.-S.

Harju tän. 21. Kõnetraat 12-12.

Äriettevõtete koosolekuid.

3. aprillil.

Abja värnitsa- ja linatööstuse
ühingu peakoosolek kell 11 linavabriku ruu-
ms.

Saku õlletehas a.-s. järgmine korra-
line peakoosolek kell 19 Tallinnas S. Kloostri
10, 12.

11. aprillil.

Eesti kinnitus-aktsiaseltsi „P-
Paris“ korriline peakoosolek k. 18 V. Viru 12.

12. aprillil.

Eestimaa Trükikoja a.-s. aktsio-
naaride korriline peakoosolek kell 17 panga-
maja G. Scheel ja Co. ruumes.

14. aprillil.

O/ll „Kodukäsitöö“ korriline peakoos-
olek kell 17 Kullasepa t. 9.

A.-S. „Viking“ korriline peakoosolek
kell 17 Pühavaimu t. 8.

15. aprillil.

Valga Panga korriline peakoosolek
kell 15 Vabaduse t. 6.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise
kohta.

Avaldatakse teadmiseks ja läitmiseks, et
tollikomitee otsustas tunnistada:

1.

1. A. Sissevotariifis.

Puuder ühes puudritopsiga, me-
tallkarbikeses (karbikese kaane sismisel
küljel peegel), pakitud firma nimetust kandvasse
pappkarbikesse, t. t. § 119 p. 1 alla kuuluvaks
ühes mõlema karbiga, kui originaalpakisega.
(T. k. otsus nr. 1578 — 10. III 28. a.)

Veemõõtja - kontrollaparaat
(Transportabler Meinecke-Prüfungsapparat für
Hauswasserleitungen) t. t. § 169 p. 1 alla kuulu-
vaks kui eraldi nimetamata füüsikaline mõõte-
aparaat. (T. k. otsus nr. 1580 — 10. III 28. a.)

Cellophanist paber, ilustatud värvi-
lise mustriga, t. t. § 215 p. 2 alla kuuluvaks kui
kunstlikust materjalist teosed, samal alusel nagu

teosed shelatiinist. (T. k. otsus nr. 1581 — 10.
III 1928. a.)

Tapioca-jahu (Tapioca-Futtermehl), t.
t. § 3 p. 1-a alla kuuluvaks kui eraldi nimetama-
ta jahu. (Tollikom. otsus 3. III 28. a. nr. 1565.)

Farmatsöidiline preparaat
„Amidopyrazoloncytrat“ t. t. § 112 p.
9 alla kuuluvaks. (Tollikom. otsus 18. II 28. a.
nr. 1545.)

Nahamustamise värv „Kebece-
Farb-Finish“, mis sisaldab tuhka — 0,8%,
orgaanilist pigmenti 1% ja aurutamise jääki —
10,0%, milles rohkesti liimi ja shellaki, t. t. §
137 p. 1 alla kuuluvaks kui värv eraldi nimeta-
mata. (Tollikom. otsus 3. III 28. a. nr. 1564.)

Rauast pressitud saetaoline
lint (laius üle 5 ja paksus kuni 1½ m/m.), t.
t. § 151 alla kuuluvaks kui sordirauast pressitud
teos. (Tollikom. otsus 3. III 28. a. nr. 1569.)

„Philips Gleichrichter“, mis koos-
neb väikesest transformatorist ja kahest elek-
tronlambist ja tarvitatakse akkumulaatorite

laudimiseks, t. t. § 169 p. 1 alla kuuluvaks kui eraldi nimetamata füüsikaline aparaat, tollisead. § 216 kohaselt. (Tollikom. otsus 3. III 28. a. nr. 1568.)

Elektripatarei, mis koosneb sellekohasest klaasnõust ja temasse paigutatud tinast plaatidest kahe ühendusklambriga, t. t. § 169 p. 1 alla kuuluvaks. (Tollikom. otsus 3. III 28. nr. 1567.)

Papist tsilindrikujulised torukesed: 1) augukestega külgedel või 2) ilma augukesteta, koonusetaolise otsaga, mille ümber rauaga kaetud soon, torukese ringipöörmiseks,

t. t. § 177 p. 1-e alla kuuluvaks kui papist torukesed niidi kerimiseks. (Tollikom. otsus 3. III 28. a. nr. 1575.)

Hõbetatud metallist rõhknööbid t. t. § 212 p. 2 alla kuuluvaks kui metallist rõhknööbid, t. tariifi täpse teksti järele. T. k. ots. 3. III 28. a. nr. 1570.)

2.

II. A. Väljaveotariifis.

Mullikanahad t. t. § 3 p. 6-e alla kuuluvaks kui veisenahad, arvesse võttes naha suurst ja iseloomu. (Tollikom. otsus 3. III 28. a. nr. 1571.)

Turgude ülevaade.

Teravili, jahu ja jõutoidud.

Nisujahu tagavarad on praegu üsna suured, mis on põhjustanud kergelt hindade langemist. Seevastu on rukis ja rukkijahu tugevasti hinnas tõusnud. Veetakse sisse peamiselt Saksa rukist, mida siin noteeritakse 3, 40—3, 45 kr. pd. Ameerika rukis (Western II) hinnatakse umbes 10 senti puudast kallimalt.

Suurenenud toidukaarte sissevedu on annud tõe hindade langemisele 3, 15—3, 20 kr. pealt puudast 3, 10—3, 15 kr. peale, siiski seisab kaarte hind ikka veel küllalt kõrgel. Külvikaarte hinnad noteeritakse 3, 45—3, 50 krooni pd.

Kartulite eksport on endiselt elav, hind 1. 10—1. 20 kr. pd. esimese sordi eksportkartuli eest.

Karjasaadused. Võihinnad on oluliselt paranenud 46—48 pealt 50—52 kr. peale puudast. Soodsa konjunktuuri edasikestmise lootuses on suu-

renenud jõuloidu tarvitamine. Lihahinnad ilmuvad kõikuvat tendentsi. Noteeritakse I s. sealihha 15, 20—16 kr. ja I s. loomaliha 7, 20—12 kr. pd.

Koloniaalkaubad. Suhkruhindades pole olnud muutusi. Terava konkurentsi tõttu on suurärde teenistus väike, mitte üle 8—10 senti puudast. Heeringaturg vaikne, kuna kodumaa kala müük on õige elav.

Linna. Uusimate teadete järgi arvatakse produktide käes olevat müütmata linu mitte üle 300 tonni Petseri ja umbes 1200 tonni „Livonia“ sorti. Aja jooksul, 1. okt. 1927. a. kuni käesoleva aasta märtsi alguseni on ekspordeeritud 5800 tonni linu, 3750 tonni vastu eelmisel aastal. Tõnu soodsa konjunktuurile, algas linamüügi hooaeg tänavu palju varem ja on nüüd peaaegu lõpule jõudmas. Hindades on märgata kergelt langemist, mis on nähtavasti mõeldava iseloomuga.

Prahiturg. Pole olnud muutusi.

Toiduainete turg.

London.

28. III. 28. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.	
Northern Manitoba	£ — 58/3
Hard Winter	— 50/3
Rosario Santa	— 49/3
Jahu, kaal—280 Ingl. naela.	
Manitoba	— 38/1 1/2
Austraalia	— 35/10 1/2
Kansas	— 38/
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal—	
370 Ingl. naela	— 39/7 1/2
California, kaal—424 Ingl.	
naela	— 55/—
La Plata	— 30/6

Kaerad, kaal—320 Ingl. naela	
La Plata	£ 30.6
Canada No 2	— — —
24. III. 28. Linad, cif.	
Riga Z. K.	” 107.0 — —
Pärnu H. D.	” 101.0 — —
Slanetz U/A Medium	” 114.0 — —
Bacon, kaal—112 Ingl. naela	sh.
Iiri	” 88.0 — 105.0
Daani	” 80.0 — 85.0
Kanada	” 74.0 — 83.0
Munad, kaal—120 Ingl. naela	
Inglise	” 10.0 — 12.6
Iiri	” 11.0 — 11.6

Või, kaal 112 Ingl. n.		
Hollandi	sh.	190.0 — 192.0
Daani	"	193.0 — 195.0
Uus-Meremaa	"	156.0 — 180.0
Austraalia	"	150.0 — 170.0
Argentiina	"	150.0 — 164.0
22. III. 28 Eesti või	"	— — —

Hamburg.

28 III. 28. Nisu		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	264—266
Manitoba, cif 100 kgr. eest term. fl.		16.60
Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl.	14.65
Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termiin	\$	6½ - 8
Rukis		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	272—275
Western II, cif 100 kgr eest	fl.	13.80

Kaerad		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	256—270

Odrad, suve		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	244—284
28. III. 28. Suhkur		
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco	£	15/—
Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termiin	"	14/11¼
Riis Burmah II, 50 kgr. eest	"	14/9
Rasv		
Purelard American, 100 kgr. eest	\$	29¾
Steamlard 100 kgr. eest	"	29
22. III. 28. Või Berliini en gros hinnad, tsentneri eest	Rmk.	
Sisemaa I sort	"	187
" II "	"	174
Välismaa I sort	"	211—214
" II "	"	183
" III "	"	170—175
Eesti või	"	196—199
Läti punane	"	197—201
" must	"	194—196

Välisbörsid :

	L O N D O N											
	16. III	17. III	19. III	20. III	21. III	22. III	23. III	24. III	26. III	27. III	28. III	
Frank	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.04	124.02	124.02	124.02	124.02
Dollar	4.8793	4.8793	4.8803	4.8822	4.8826	4.8815	4.8821	4.8825	4.8821	4.8818	4.8818	4.8818
Rootsi kroon	18.18¼/8	18.18¼/8	18.18¾/8	18.18¼/4	18.185/8	18.18¼/4	18.185/8	18.18¼/8	18.18¼/4	18.18¼/4	18.18¼/8	18.18¾/8
Daani kroon	18.213/8	18.213/8	18.21	18.23¾/4	18.2082	18.21	18.2078	18.21¾/4	18.21¾/4	18.21¾/8	18.217/8	18.217/8
Norra kroon	18.315/8	18.277/4	18.28	18.287/8	18.28¾/8	18.28	18.28¼/4	18.285/8	18.28¼/4	18.285/8	18.287/8	18.287/8
Saksa mark	20.407/8	20.40¼/4	20.40¼/4	20.413/8	20.41	20.41¼/4	20.4187	20.413/8	20.413/8	20.41	20.41	20.41
Soome mark	193.80	193.80	193.75	193.75	193.85	193.85	193.80	193.80	193.80	193.80	193.87	193.85
Floriin	12.1262	12.1250	12.1256	12.1243	12.1246	12.1237	12.200	12.1175	12.1193	12.1206	12.1218	12.1218
Liir	92.40	92.40	92.41	92.41	92.41	92.40	92.39	92.40	92.40	92.40	92.40	92.40
Helveetsia fr.	25.34¼/8	25.34¼/8	25.337/8	25.34	25.34¼/2	25.34	25.34	25.34¼/8	25.3387	25.33¾/4	25.33¼/2	25.33¼/2
Tshehhosl.kr	164.56	164.62	164.62	164.75	164.75	164.75	164.75	164.68	164.68	164.68	164.68	164.68
Belgia frank	35.001	35.056	35.01	35.025	35.025	35.015½	35.01	35.00	34.99	34.98	34.968	34.968
Shillingid	34.65	34.64	34.62	34.66	34.69	34.69	34.68	34.69	34.69	34.69	34.69	34.69
Poola slot												
Pengo	27.90	27.89	27.89	27.90	27.93	27.94	27.93	27.92	27.93	27.93	27.93	27.93
Latt	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.24½/2	25.25	25.25	25.25	25.25	25.23
Litt	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—
Tsherv.	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—
Eesti kroon.	18.22	18.22	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
Höbe p/unts	2/27½/6	2/27½/6	2/27½/2	2/27½/6	2/23½/8	2/27½/2	2/23½/8	2/23½/8	2/27½/6	2/25½/6	2/25½/6	2/25½/6
Plaet. p/unts								300/307½/6				
Kuld p/u.				84/11½/2					84/11½/2	84/11½/2	84/11½/2	84/11½/2

	B E R L I N										
	16. III	17. III	19. III	20. III	21. III	22. III	23. III	24. III	26. III	28. III	29. III
Naelsterling	20.404	20.402	20.401	20.41	20.413	20.413	20.416	20.418	20.413	22.415	20.412
Frank	16.46	16.45	16.45	16.46	16.46	16.465	16.465	16.465	16.465	16.415	16.46
Dollar	4.1825	4.181	4.183	4.1805	4.181	4.182	4.182	4.182	4.181	4.1815	4.181
Rootsi kroon	112.20	112.19	112.19	112.21	112.23	112.25	112.26	112.25	112.25	112.27	122.26
Daani kroon	112.06	112.04	112.05	112.08	112.12	112.12	112.14	112.10	112.08	112.08	112.06
Norra kroon	111.42	111.55	111.47	111.60	111.62	111.62	111.64	111.64	111.60	111.63	111.63
Soome mark	10.53	10.53	10.525	10.525	10.53	10.53	10.53	10.53	10.528	10.53	10.527
Floriin	168.29	168.25	168.24	168.36	168.39	168.39	168.45	168.51	168.45	168.41	168.37
Liir	22.09	22.085	22.075	22.085	22.095	22.095	22.095	22.105	22.105	22.10	22.095
Helveetsia fr.	80.52	80.50	80.49	80.51	80.565	80.565	80.565	80.565	80.575	80.585	80.565
Tshehhosl.kr.	12.394	12.386	12.387	12.389	12.392	12.392	12.392	12.39	12.388	12.39	12.387
Belgia frank.	58.27	58.275	58.275	58.275	58.27	58.27	58.295	58.325	58.33	58.37	58.375

Tallinna Laenu- ja Hoiukassa

asutatud 1872. a.

Aktiva.	Bilanss 31. detsembril 1927. a.	Passiva.	
	Mk.	Mk.	
Kassa	1.187.767.—	Osakapital	2.000.000.—
Jooksvad arved teistes pankades	8.743.557.—	Tagavarakapital	823.896.—
Väärtpaberid	5.—	Pensionikapital	100.000.—
Diskonteeritud vekslid portfelliis	25 600.132.—	Hoiusummad: jooksvad	48.053.248.—
Laenud: prots. paberite kindlustusel	14.160.000.—	tähtajalised	19.520.194.—
Konto-korrent arved	23.201.265.—	Konto-korrent arved	223.940.—
Liikuv varandus	500.000.—	Väljamaksmata osakasu	36.303.—
		Tulevase aasta protsendid	530.910.—
		Üleminevad summad	985.219.—
		1927. a. puhaskasu	1.119.016.—
	<u>73.392.726.—</u>		<u>73 392.726.—</u>

Debet.	Tulude ja kulude arve 1927. a.	Kreditt.	
Makstud protsendid	4.864.957.—	Saadud protsendid ja komisjon	9.003.133.—
Valitsemise ja ärikulud	2.945.962.—		
Kustutamine	73.198.—		
1927. a. puhaskasu	1.119.016.—		
	<u>9.003.133.—</u>		<u>9.003.133.—</u>

Juhatus.

AUTO- JA MOTOORITE

27.-30. APRILLINI
1928.

NÄITUS-TALLINNAS

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

		Kroonid.			Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, kõrgem s.,	pd.	7.70—7.90	Õlikoogid, linaseemne	pd.	3.35
Ameerika ja Inglise			" päevalille	"	3.30
" sõre, kõrgem sort	"	7.75—8.00	" soja, jahu	"	3.45
Ameerika ja Inglise	"	3.80—3.90	Jahu, päevalille	"	3.40
"J. Puhk ja Pojad" rukkijahu	"	4.90—5.10	Segajõutoit I s.	"	3.35
" " " " " " " "	"		" " " " " " " "	"	2.85
"J. Puhk ja Pojad" suurveski	"		Mais	"	3.05
saadused. Hinnad arvatud 50	"		Suhkrupeedi koogid	"	1.75
klg. eest ühes valge puuvil-	"		Nisukliid	"	2.50—2.55
lase kotiga.	"		Puuvillane riie, Bjas	arss.	0.42—0.52
Püülijahu:	"		" " Mittkal	"	0.32—0.38
Rukkipüüli patent (à 50 kg.)	puund	5.80	Lina, Liivi R	pd.	26.50—27.00
harilik	"	5.10	" Petseri	"	29.00—29.50
"Eesti Parem" saiajahu à 50 kg.	"	8.05	" Võru	"	28.00—28.50
"Kalev"	"	7.75	" Tartu	"	26.50—27.00
"Taara"	"	7.45	Linaseemned, õli, 90% basis .	"	—
"Kungla"	"	6.85	Kivisüsi, auru, Yorkshire, 2k.pest.	"	0.42—0.43
"Sampo"	"	6.45	" Newcastle	"	0.41—0.43
Manna	"	8.65	" sepa	"	0.43—0.44
Granular	"	7.85	Koks, valu	"	—
" " " " " " " "	"	8.25	" gaasi	"	0.65
" sõre	"	8.35	Põlevkivi, I sort A	"	0.10
A/S. Rotermanni teh.:	"		" " " " " " " "	"	0.09
Jahu: nisu, pehme — sõre .	"	6.40—8.40	" " " " " " " "	"	0.75
" " " " " " " "	"	3.80—3.90	" " " " " " " "	"	0.05
" " " " " " " "	"	5.00—5.10	" " " " " " " "	"	1.50—1.60
Rukis Saksa	"	3.55—3.60	" " " " " " " "	"	2.15—2.25
" Ameerika	"	3.65—3.70	Riigi turbatõustus: "Turba"	"	0.21
Kaerad, toidu, välismaa . . .	"	3.20—3.25	Põlevkivipigi	"	1.90—2.20
" " " " " " " "	"	3.30—3.60	Raud, sordi	"	2.25—2.30
Odrad, õlle	"	3.90—4.00	" " " " " " " "	"	3.00—3.80
" " " " " " " "	"	3.65—3.70	" " " " " " " "	"	3.20—4.20
Riis, Burma II	"	6.20—6.25	" " " " " " " "	"	6.00—6.50
Kartulid, eksport	"	1.20—1.25	Raudtalad	"	2.40—2.60
" " " " " " " "	"	0.70—0.73	Teras, vedru	"	4.40—5.00
" " " " " " " "	"	7.25	" " " " " " " "	"	12.00—14.00
Kartulitärklis „Superieur“ .	ltr.	—	" " " " " " " "	"	2.70—2.80
Plim, pudelites	pd.	48.00—50.80	" " " " " " " "	"	100.00—105.00
Või, eksport, I sort	"	21.00—24.00	" " " " " " " "	"	10.00—11.00
Margariin, välismaa	"	18.20—20.90	Vaskplekk, punane	"	33.00—33.50
" " " " " " " "	"	13.50—14.00	" " " " " " " "	"	32.00—32.50
" " " " " " " "	"	28.50—29.50	Tsinkplekk	"	18.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa .	kast	—	Masinaõli, Vene ja Poola . . .	"	4.50—4.60
Munad, eksport I s.(kast 1440 tk.)	"	—	" " " " " " " "	"	4.90—5.20
" " " " " " " "	"	—	" " " " " " " "	"	5.80—7.00
" " " " " " " "	"	—	" " " " " " " "	"	5.70—7.10
Kakao, Hollandi	pd.	26.00—34.00	" " " " " " " "	"	6.50—11.00
" " " " " " " "	"	22.00—26.00	" " " " " " " "	"	6.50—9.00
" " " " " " " "	"	20.00—21.00	Linaseemneõli	"	14.10—15.40
Kohv, Rio, Santos	"	48.00—48.00	Värnits	"	14.50—16.00
" " " " " " " "	"	55.00—73.00	Parafiinõli, Poola	"	7.75—9.00
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseil-	"		Tsilindriõli, Vene	"	—
" " " " " " " "	"	86.00—94.00	" " " " " " " "	"	5.10—6.00
" " " " " " " "	"	78.00—88.00	" " " " " " " "	"	7.50—9.00
" " " " " " " "	"	44.00—48.00	" " " " " " " "	"	—
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	"	—	" " " " " " " "	"	5.10—6.00
" " " " " " " "	"	6.85—6.90	" " " " " " " "	"	7.50—9.00
Suhkur, peenike, valge, Poola .	"	6.75—6.80	Põlevkiviõli	"	1.70—1.80
" " " " " " " "	"	6.60—6.65	Nafta, Vene	"	2.20—2.45
" " " " " " " "	"	7.25	" " " " " " " "	"	2.00—2.25
Siirup, kartuli, 420/0	"	7.00	" " " " " " " "	"	2.05—2.20
Glükoos	"	7.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja	"	3.10—3.25
Sool, lahtine, Saksa	"	0.52—0.54	" " " " " " " "	"	3.10—3.25
Heeringad, Yarmouth, Mat-	ttinn	43.00—45.00	" " " " " " " "	"	4.70—4.90
" " " " " " " "	"	47.00—49.00	Bensiin, Vene	"	5.00—5.15
Heeringad, Schoti, Matties . .	"	47.00—51.00	" " " " " " " "	"	4.75—5.00
" " " " " " " "	"	50.00—54.00	Piiritus, eksport (excl. vaat) fob	ltr.	0.48
" " " " " " " "	"	24.00—25.00	Pesusooda, välismaa	pd.	—
" " " " " " " "	"	15.20—16.00	" " " " " " " "	"	1.65—1.70
Liha, sea, I sort	pd.	8.00—10.80	" " " " " " " "	"	4.80—5.00
Liha, looma, I sort	"		Seebikivi 720/0	"	

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	96.00
„ tsinkvalge, välism. „	11.00—14.50
„ tinavalge, „	13.50—14.00
„ ooker, „	3.60—4.70
Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. tünn	19.00
„ Tshili 75 „ kott	17.00
„ superfosfaat 18—20% 100 kg. „	5.60
„ thomasjahu 16—17% 100 kg. „	5.10
„ kaalisool 30% 100 kg. „	8.00
„ 40% „ „ „	9.90
„ kainiit 12% „ „ „	4.80
Väähelhapuammoniaak 75 kg. kott	18.—
Lubjalämmastik 100 kg. „	17.50
Vosvoriit, Eesti 6% „	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30% „	—
100 kg. „	5.00
Paber, rotatsiooni . . . . . pd.	4.40
Tsement, Portland, Kunda	
pütt 10 pd. 10 nl. . . . . tünn	8.75
Tsement, Aseri . . . . . „	8.75
Kriit, toores . . . . . pd.	—
„ pestud . . . . . „	1.20—1.25
Asfalt . . . . . „	1.20
Kivitõrv, välismaa . . . . . „	—
Lubi . . . . . „	0.43—0.50
Kips, tükides . . . . . „	0.25
„ jahvatatud . . . . . „	0.40
„ krohvimise . . . . . „	0.60—0.70
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)	82.00—90.00
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast, I s. . . . . pd.	68.00—70.00
Nahk, talla, Ameerika toores. valmistatud, I sort . . . . . „	74.00—76.00
Nahk, talla, Ameerika toores. valmistatud, II sort . . . . . „	68.00—70.00

Puuvill. Liverpooli börs.

American Fully Middling Inglise naela (lbs) eest märts 26 Inglise pensil (d) loko 10.99, märts 10.53, mai 10.39, juuli 10.28. Märts 27 ingl. pensil (d) loko 10.03, märts 10.54, mai 10.38, juuli 10.27.

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettiin . . . . . tonn sh.	22/6
„ — Gent . . . . . „ „	22/6
„ — Dundee . . . . . „ „	32/6
„ — Belfast . . . . . „ „	50—52

Takud Puumaterjalid

	Standard	
Tallinn — London . . . . . „ sh.	—	
„ — E. C. C. P. (Inglise idarand) . . . . . „ „	—	
„ — Antwerpen . . . . . „ „	—	
„ — Hull . . . . . „ „	—	
„ — Manchester . . . . . „ „	—	
„ — Rotterdam . . . . . „ „	—	
„ — Amsterdam . . . . . „ „	—	

Jäätaks

Segakaup	
Tallinn — Stettiin . . . . . tonn sh.	12—25/—
„ — London . . . . . „	—
„ — Stokholm . . . . . „	—

Või

Tallinn — Stettiin . . . . . tünn sh.	1/6
---------------------------------------	-----

Kartulid

Tallinn — Stokholm . . . . . tonn Rkr.	10—12—
--	--------

Tallinna börsi kursisedel.

		16 III	19 III	21 III	23 III	26 III	7 III
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.72	3.72	3.72	3.72	3.72	3.72
	M.	3.73	3.73	3.73	3.73	3.73	3.73
London	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.15	18.15	18.16	18.16	18.16	18.16
	M.	18.20	18.20	18.21	18.21	18.21	18.21
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	88.95	88.95	89. —	88.95	88.95	88.95
	M.	89.55	89.55	89.60	89.55	89.55	89.55
Helsingi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.36	9.36	9.37	9.37	9.37	9.37
	M.	9.40	9.40	9.41	9.41	9.41	9.41
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.80	99.85	99.90	99.90	99.90	99.90
	M.	100.40	100.45	100.50	100.50	100.50	100.50
Kopenhaagen	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.65	99.65	99.75	99.75	99.70	99.70
	M.	100.25	100.25	100.35	100.35	100.30	100.30
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.10	99.30	99.30	99.35	99.35	99.30
	M.	99.90	100.10	100.10	100.15	100.15	100.10
Pariis	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.65	14.65	14.65	14.65	14.65	14.65
	M.	14.90	14.90	14.90	14.90	14.90	14.90
Amsterdam	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	149.70	149.70	149.80	149.80	149.90	149.85
	M.	150.50	150.50	150.60	150.60	150.70	150.65
Riia	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	71.90	71.90	71.90	71.90	71.95	71.95
	M.	72.40	72.40	72.40	72.40	72.45	72.45
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	71.60	71.60	71.65	71.65	71.65	71.65
	M.	72.20	72.20	72.25	72.25	72.25	72.25
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	51.85	51.85	51.85	51.85	51.90	51.90
	M.	52.35	52.35	52.35	52.35	52.40	52.40
Milano	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.65	19.65	19.65	19.65	19.65	19.65
	M.	20.05	20.05	20.05	20.05	20.05	20.05
Praha	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05
	M.	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.40	52.45	52.40	52.35	52.35	52.35
	M.	53. —	53.05	53. —	52.95	52.95	52.95
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.05	65.10	65.10	65. —	65.05	65. —
	M.	65.75	65.80	65.80	65.70	65.75	65.70
Varssavi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.50	41.50	41.50	41.50	41.50	41.50
	M.	42.70	42.70	42.70	42.70	42.70	42.70
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	36.70	36.70	36.70	36.70	36.70	36.70
	M.	37.30	37.30	37.30	37.30	37.30	37.30
Moskva	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.25	192.25	192.25	192.25	192.25	192.25
	M.	193.75	193.75	193.75	193.75	193.75	193.75
Danzig	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.60	72.60	72.65	72.65	72.65	72.65
	M.	73.20	73.20	73.25	73.25	73.25	73.25

!Teadaanne!

Teatame, et oleme avanud

**kummi-
mantlite
tööstuse**

Nõudke proovisid, hinnakirju

Müük:

Tallinnas, Viru t. 23

»Gentleman«

A.-S. Mey & Landesen

Tallinn, Viru tän. nr. 9

Tel. 14-36

soovitab suurel ja väikesel arvul
kõiki tehnilisi

Keemiaaineid

Karbiiti

Määrdeõli

Masinarasva (tavotti)

Soola-, väävli-, salpeetrihapet

Karnauba, Jaapani ja meevaha

Väävliit tükis ja pulbris

Seebikivi ja kamfooli

Sooda kaltsineeritud ja tükis

Schellaki, sandarak, parafiini

Smirgel- ja klaaspaberit

Pigimusta, grafiiti

Fosforlupja j. n. e. j. n. e.

Laost soovitame odavate hindadega :

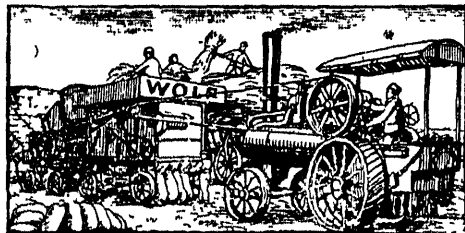
Inglise balata- ja nahast **masinarihm** ja rihmaühen-
dajaid, paleni rihtmaseibe «E H R A G», Ameerika
masina- ja silindriõlisid, **D. W. F. kuulilaagreid** ja
teraskuule, Ameerika, Rootsi ja teiste vabrikute
kaatersaage ja **saekaatreid**. Kõiksuugu **puu-** ja
rauatööstuse masinaid j. n. e. Kuulsaid Norra
«FOSSI» vabriku smirgelseibe igasuugu otstarbe jaoks.

R. WOLFI lokomobiile
ja
rehepeksugarnituure
Mayfarth, Gloria ja
Weiperti rehepeksu-
masinaid,

Witte ja **Massey-Harris**
mootoreid,

linapuhastamise masinaid Helsingeni j. n. e. j. n. e.

Original Ameerika, Rootsi ja teiste vabrikute **nõidu-** ja **viljalõikuse**-masinaid,
hobuserhasid, vedruäkkeid, kuulsaid **Helligenbelli sahtu**, Rootsi
koorelahutajaid, pimakanne ja palju muud. **Hea kaup, odavad hinnad!**

A.-s. W. Schneider & Ko.

Tallinnas, Estoonia puistee nr. 19.

**TÄIELIKUD TRANSMIS-
SIOONI SISSESEADED
JA ÜKSIKUD OSAD,**

nagu võlvid, laagrid, rihmarattad,
rihmad j. n. e., alati laos saadaval

K/M VENNAD UIBOPUU

Tallinn S. Karja t. 23 Tel. 17-15

Oskar Kilgas'e

trikoo-, pitsi- ja sukavabrik

TALLINN, Pii tän. 3.

Telefon 2-23.

V a l m i s t a b :

Siidsukki	Trikoopesu
Floorsukki	Siidpesu
Villaseid sukki	Laste ülikondi
Laste sukki	Supelusülikondi
Meester. sokke	Spordiülikondi

Pesupitse: Vene (Klöppel), broderii ja gipüür.

Ainukene sellelaadiline suurtööstus Eestis. — Kaubad
vabriku märgiga varustatud, saadaval igal pool üle maa.

Nõudke ainult meie kaupu.